

V mestskej časti fungujú tri stále odberné miesta

Jedinou istotou je neistota

Text: Lucia Marcinátová

Jedinou istotou je neistota. A jedinou istotou je testovanie. Tak by sa dali obrazne charakterizovať prvé mesiace tohto roka. Neustále meniace sa opatrenia, farby automatu, platnosti testov, zákazov. Jediné, čo sa nemenilo, je opakované antigénové testovanie na Covid-19. Samosprávy si tak k svojej činnosti museli pridať aj každotýždenné organizovanie testovacích miest, zháňanie zdravotníkov, dobrovoľníkov, zabezpečenie priestorov i pomôcok pre odberné tímy.

Po januárovom celoslovenskom takzvanom kontinuálnom skríningu, čiže celoplošnom testovaní, pri ktorom mestská časť organizovala 16 odberných miest, samospráva pripravovala aj ďalšie testovania, a to každý víkend.

Návštevy rodiny či kostolov počas víkendov sa zmenili na návštevy odberných miest. Obyvatelia sa totiž musia negatívnymi testami preukazovať pri ceste do práce, na úrad či do banky. Platnosť testov v čase uzávierky Dúbravských novín určoval COVID automat. Celé Slovensko bolo v jeho čiernej fáze, ak bol niektorý región v lepšej fáze, testovanie nemusel človek absolvovať každých sedem dní, ale každých 14 či 21 dní.

Prezidentka Zuzana Čaputová spolu s vedcami hovorila o tom, že by sa mali zvýšiť kapacity PCR testovania a nepreceňovať antigénové testy. Poukázala na to, že ľudia často považujú potvrdenie z testovania antigénovými testami za pocit zdravia. V čase vydania Dúbravských novín však potreba preukazovania testami platila.

Viac na str. 4

Počas zatvorenia školy pripravovali učebňu

Priestor pre mladých vedcov

Chemikálie, modely rastlín, kostra človeka i priestory pre pokusy. Nová prírodovedná učebňa má deťom priblížiť biológiu, chémiu či fyziku. Počas zatvorenia škôl sa ju podarilo zriadiť na Základnej škole Nejedlého. Je v nej vytvorený priestor na učenie a obohacovanie zážitkom.

„Deti tu budú v bezpečnom a kontrolovanom prostredí robiť pokusy, merať, vážiť, pozorovať pod mikroskopmi, zohrievať, miešať či chladiť,“ približuje riaditeľka ZŠ Nejedlého Miroslava Komorníková. „Veríme, že aj vďaka nim lepšie pochopia prírodné vedy, ako je biológia, fyzika či chémia. Ktovie, možno sa medzi nimi nájde nový Boris Klempa či Pavol Čekan.“

Okrem druhostupniarov bude nová učebňa slúžiť aj mladším. Môžu ju využívať na hodinách prvouky či prírodovedy. Je tu aj priestor na štandardné vyučovanie s klasickou tabuľou a diaprojektorom. Nechýba laboratórne sklo, chemikálie vhodné pre základnú školu, modely rastlín a živočíchov i kostry človeka.

„Nové pomôcky budeme postupne dokupovať podľa požiadaviek našich učiteľov a podľa finančných možností,“ dodáva riaditeľka školy. „Tešíme sa, že sa tento projekt podaril a okrem učební cudzích jazykov, informatiky a školskej dielne nám pribudol priestor na odovzdávanie prírodovedných vedomostí a zručností našich žiakov.“

(mk)

Plány hlavného mesta a Bratislavského kraja na tento rok.

Neslávna minulosť Patrónky aj koľaje do Petržalky

Text: Lucia Marcinátová

Hoci sa prvé mesiace roka točia okolo korony, vírusu, opatrení a testovania, život sa nezastavil. Samosprávy musia plniť funkcie, ktoré sa nedajú zastaviť. Zastrešiť vzdelávanie, pomáhať seniorom, vybavovať trvalé pobyty, sociálne dávky, ale aj plánovať, pozeráť sa dopredu. Bratislavský samosprávny kraj chce spustiť veľkú rekonštrukciu Divadla Aréna i premenu areálu na Patrónke. Hlavné mesto zas plánuje predĺženie električky do Petržalky a projekty nájomných bytov.

Nie sú síce lokálne, dúbavské, ale mestskej časti sa týkajú, či už priamo alebo nepriamo. Opýtali sme sa hlavného mesta a bratislavskej župy na plány a projekty na najbližší rok, roky.

Koncentračné stredisko Patrónka

Už predstava mrazí. Z miesta, ktoré míňame, smerovali transporty Židov do koncentračného tábora. Smutná i bohatá história zároveň. Bývalá továreň na Patrónke.

Bratislavský samosprávny kraj plánuje premenu rozsiahleho areálu. Prebiehať má na etapy, pričom prvé výsledky by mohli byť viditeľné budúci rok. Spolupracovať chce na tom so súkromníkom.

„Ide o ambiciózny projekt, ktorý prinesie viacúčelový areál pre širokú verejnosť, pre školstvo, kultúru, umenie, športové podujatia či ďalšie voľnočasové aktivity,“ približuje Lucia Forman, hovorkyňa župy. „Jeho súčasťou bude i pamätník, ktorý pripomenie smutnú históriu miesta – transporty Židov.“

V roku 1942 tu bolo zriadené koncentračné stredisko pre Židov, odkiaľ boli transportovaní do Osvienčimu. Z tohto koncentračného tábora Bratislava-Patrónka bolo prevezených do nemeckých vyhladzovacích táborov v Poľsku takmer osemtisíc židovských obyvateľov. Župa plánuje na tomto mieste vybudovať pietne miesto – pamätník reflektujúci na túto etapu histórie.

„Projekt má nielen lokálny, ale i nadmestský význam,“ hovorí župan Juraj Droba. „Na Slovensku ide o jedinečný projekt svojho druhu.“

Areál na Patrónke dnes vlastní Bratislavský samosprávny kraj, niektoré budovy majú prenajaté menšie firmy. „Väčšinovým správcom je zariadenie sociálnych služieb Rosa, pričom v území sa okrem iného nachádza špeciálna škola, odborné učilište, internát, školský klub i rehabilitačné stredisko. Areál je v súčasnosti opustený, disharmonický a nesúrodý, bez adekvátnej údržby a jednotlivé objekty postupne degradujú. Napriek svojmu potenciálu, pôsobí ako uzavretý opustený ostrov,“ dodal Tomáš Liška, projektový manažér BSK.

V rámci premeny areálu župa počíta so zachovaním historických stavieb, a to väčších aj menších objektov, ktoré spolu vytvárajú celok, komplex. Pôvodné, revitalizované objekty chce kraj doplniť novými. Vzniknúť by tu mala aj nová škola a kultúrno-kreatívne centrum. Projekt počíta i s novými cyklotrasami,

prepájajúcimi bratislavskú ZOO so Železnou studienkou. Župa uvažuje aj o revitalizácii nábrežia pôvodného vodného toku Vydrice s dôrazom na zachovanie existujúcej zelene.

Rakúsko-Slovensko

„Na skvalitňovanie cykloinfraštruktúry má župa vyčlenených 2,3 miliónov eur a najväčšou investíciou v tejto oblasti bude cyklolávka cez rieku Morava,“ hovorí Forman.

Kraj chce v spolupráci s Rakúskom začať s jej výstavbu v blízkom čase. Most má prepájať obce Vysoká pri Morave a Marchegg, má byť dlhý 270 metrov a široký štyri metre. Aktuálne má pracovný názov Vysomarch, no o konečnom názve sa rozhodne počas roka.

Župa plánuje spustiť tiež práce na novej cyklotrase v Malackách, pribudnúť by malo sedem nabíjajúcich staníc pre elektrobicykle. Projekty sa uskutočnia vďaka podpore z Integrovaného regionálneho operačného programu.

Kraj má pokračovať aj v budovaní diaľničnej križovatky Triblavina, dokončenie avizuje tento rok. Nová cesta má spojiť diaľnicu D1 so „starou seneckou cestou“ I/61. V smere do Trnavy napojí príľahlé obce Bernolákovo – Veľký Biel – Senec a na druhej strane sa pripoja obce Čierna voda – Slovenský Grob – Pezinok.

Aréna aj kaštieľ

V oblasti kultúry Bratislavský kraj plánuje rozbehnúť dva dôležité projekty – veľkú rekonštrukciu Bratislavského bábkového divadla a Divadla Aréna. V Aréne by malo prísť tiež k obnove technológií i nového hľadiska. Pokračovať chce aj v rekonštrukciách synagógy v Senci, ktorá vstupuje už do záverečnej fázy, a kaštieľa s parkom v Modre, kde sídli Malokarpatské osvetové stredisko. Zmeniť by sa malo na kultúrno-kreatívne centrum pre celý región.

Komplexnou pamiatkovou obnovou s dôrazom na zachovanie historicky cenných architektonických prvkov by mal prejsť aj čunovský kaštieľ spolu s príľahlou záhradou a sýpkou. Vzniknúť by tu malo ekoturistické centrum, ktoré má rozvíjať aj cezhraničnú spoluprácu a možnosti spoznávania a priblíženia sa k prírode.

V sociálnej oblasti budú najväčšími investíciami župy deinštitucionalizácie sociálnych zariadení v Bratislave, Modre a Pezinku, odhadovaná výška je 4 milióny eur.

Cieľom je postupné pretváranie zariadení na menšie, rodinné a ich presúvanie z periférií.

Električka do Petržalky

Medzi najvýznamnejšie projekty a plánované investície zaraďuje hlavné mesto predĺženie električky do Petržalky a spustenie parkovacej politiky.

„V súvislosti s električkou do Petržalky hlavné mesto vyhlásilo v októbri minulého roka verejnú súťaž na vybudovanie Nosného systému MHD – električkovej trate v úseku Bosákova – Janíkov dvor,“ približuje hovorkyňa hlavného mesta Katarína Rajčanová. „Nadväzuje na prvú etapu električkovej trate Ša-fárikovo námestie – Bosákova.“

Ukončiť verejné obstarávanie v predpokladanej hodnote zákazky 90 miliónov eur bez DPH hlavné mesto plánuje do septembra 2021. Električka v tejto časti Petržalky by mala premávať najskôr v decembri 2023.

„Samotná električková trať je navrhnutá ako zelená trať s použitím výsadby rozchodníkov, ktorá sa aplikuje podobne ako pri rekonštrukcii Dúbravsko-karľaveskej radiály. Zeleň zohráva v návrhu trate významnú úlohu,“ dodala hovorkyňa.

V rámci dopravy patrí k prioritám aj cyklo doprava, zaradená je medzi hlavné témy Plánu Bratislava, ktorý predstavoval primátor Matúš Vallo. „Postupujeme na základe akčného plánu rozvoja cyklistickej a pešej dopravy, ktorý sme vytvorili prvý rok po voľbách,“ tvrdí Rajčanová. „Pri nástupe do úradu sme našli nula pripravených cykloprojektov a nebol založený žiadny referát pre cyklo dopravu. Predvolebný sľub bol 24 km segregovaných cyklotrás. Doteraz sme za dva roky urobili 10 samostatných koridorov, cyklochodníkov alebo spojených buspruhov a cyklochodníkov v našich uliciach. Posledná bola Starohájska v dĺžke 1,7 km.“

Námestie a regulovanie reklám

Mesto hovorí aj o väčších zmenách na uliciach a verejných priestoroch. Ide o projekt s názvom Živé námestie. „Námestie SNP, Kamenné námestie a Námestie Nežnej revolúcie predstavujú v súčasnosti jedno z najvýznamnejších mestských priestranstiev v Bratislave. Tento priestor si preto vyžaduje komplexný prístup a premenu na funkčný priestor,“ približuje hovorkyňa mesta. „Na základe dlhoročných analýz a prieskumov chceme na Námestí SNP a Kamennom námestí vytvoriť zjednotený verejný priestor.“

Architektonická súťaž na komplexnú obnovu už prebieha. Vyhlásilo ju hlavné mesto, Metropolitný inštitút Bratislavy a Generálny investor Bratislavy. Víťaz by mal byť známy začiatkom budúceho roka.

V uliciach sa naše hlavné mesto snaží bojovať proti vizuálnemu smogu. Minulý rok preto vypovedalo nájomné zmluvy reklamným stavbám na mestských pozemkoch a postupne tieto reklamy odstraňuje. Naďalej však pribúdajú nové reklamné stavby na pozemkoch, ktoré mestu nepatria.

„Aby sme premnoženú reklamu lepšie dostali pod kontrolu, musíme v prvom rade obmedziť umiestňovanie nových reklamných stavieb v budúcnosti,“ vysvetľuje hovorkyňa. „Preto prvýkrát v novodobej histórii mesta predkladáme reguláciu reklamných stavieb priamo do Územného plánu, a to prostredníctvom zmien a doplnkov. Ak mestské zastupiteľstvo navrhované zmeny územného plánu schváli, v Bratislave už nebude možné získať stavebné povolenie alebo ohlášku na reklamnú stavbu.“

Hlavné mesto rieši a plánuje i nájomné bývanie. Rozpracovaných má dvanásť projektov. „Ide o zámeny objektov a pozemkov, rekonštrukcie zanedbaných objektov, vlastnú výstavbu alebo spoluprácu s developermi,“ vraví Rajčanová. „Ak všetko pôjde dobre, prvé projekty, ktorých dokončenie sa plánuje

v tomto volebnom období, prinesú minimálne 100 bytov, ďalších 500 bude v procese výstavby alebo obstarávacích procesov.“

Vynáška

Plány mesta a kraja

- Električka do Petržalky - verejná súťaž - úsek Bosákova - Janíkov dvor
- Živé námestie - premena verejných priestorov - Námestie SNP, Kamenné námestie a Námestie Nežnej revolúcie
- Projekty nájomných bytov - 100 bytov, ďalších 500 v procese
- Čunovský kaštieľ - pamiatková obnova, vznik ekoturistického centra
- Rekonštrukcie BSK - Bratislavského bábkového divadla, Divadla Aréna, synagógy v Senci, kaštieľa s parkom v Modre
- Patrónka - premena na viacúčelový areál (pre školstvo, kultúru, umenie, športové podujatia i voľnočasové aktivity), zachovanie historických stavieb, pamätník
- Cyklomost Vysoká pri Morave a Marchegg, nová cyklotrasa v Malackách,
- Diaľničná križovatka Triblavina – budovanie, dokončenie

Menej asfaltu i námestíčko

Viceprimátorka z Dúbravky ZDENKA ZAŤOVIČOVÁ hovorí o spolupráci s mestom. Približuje tri projekty, ktoré v spolupráci s magistrátom pripravujú mestskí poslanci.

Ako vnímate spoluprácu mesta a mestskej časti?

Za ostatné dva roky sa veľmi zlepšila spolupráca s hlavným mestom. Okrem zvýšených finančných investícií do Dúbravky to bolo napríklad zrušenie výstavby nájomných bytov na ulici Pri kríži. Z investícií by som rada spomenula modernizáciu električkovej trate, práve prebiehajúcu rekonštrukciu podchodu Saratov. Hlavné mesto sa takisto podieľalo na spolufinancovaní mnohých projektov, ide napríklad o hokejbalové ihrisko v Parku Pekníkova, park Horánska studňa, rekonštrukcia malej telocvične na Základnej škole Pri kríži, vybudovanie motýlej lúky, výsadba stromov alebo verejného priestoru na Hanulovej, kde vznikne nové multifunkčné i detské ihrisko, horolezecká stena aj pódium na kultúrne vystúpenia. Dôležitým dokumentom pre investície do Dúbravky bolo memorandum o spolupráci s hlavným mestom a najmä jeho postupné plnenie, na základe ktorého Dúbravčania môžu chodiť po novom chodníku od Alexyho ulice okolo domu kultúry až po konečnú električiek. Nový povrch má nielen chodník, ale i cesta na ulici Pri kríži, na ktorej pribudli tiež bezpečnostné ostrovčeky a pruhy pre cyklistov.

Mestskí poslanci za Dúbravku iniciovali na hlavnom meste tri priority, ktoré sú to?

V tomto roku by sa mal revitalizovať verejný priestor pri Tesco Express Brestovka. Základom je rozšírenie zelenej plochy na úkor časti starej dlažby a asfaltu. Druhá investícia počíta s opravou „námestia“ pri Dome služieb a tretia je revitalizácia časti pešej zóny na ulici M.Schneidera-Trnavského. Verím, že sa nám podarí tieto investície v priebehu roka realizovať, a to aj napriek nepriaznivej situácii spojenjej s pandémiou.

(lum)

Kameň ako znak bolesti

Dúbravčan a vicežupan pre zdravotníctvo JURAJ ŠTEKLÁČ sa okrem svojej agendy venuje aj veľkému projektu Bratislavského samosprávneho kraja – premena rozsiahleho areálu Patrónky. Približuje myšlienku vytvorenia pamätníka.

Zapojili ste sa do prípravy pamätníka, ktorý má pripomenúť smutnú históriu miesta. Ako by mal vyzerať?

K projektu obnovy areálu bývalej továrne na patróny, ktorá dala meno aj celej oblasti, sme sa myšlienkovito približovali rôzni ľudia z rôznych smerov a pohľadov. Stretli sme sa pri vytváraní spoločnej predstavy. Úrad BSK tak predložil do zastupiteľstva návrh na jeho rekonštrukciu, keďže v súčasnosti sa nachádza v zúboženom stave. V minulosti bola jeho správa odovzdaná príslušnému zariadeniu sociálnych služieb Rosa, ktoré ho však nemalo dlhodobo ako prakticky využívať. Ide teda o rekonštrukciu a revitalizáciu celého areálu, s posunom smerom k vytvoreniu nového verejného priestoru. Súčasťou histórie tohto miesta boli aj temné okolnosti a udalosti, najmä za druhej svetovej vojny, keď sa tu nachádzal zberný tábor pre obyvateľov židovskej národnosti s následnými transportami smrti do vyhľadzovacích táborov. Mojou prvotnou motiváciou tak bolo vytvorenie pamätníka. Prebehli rôzne úvahy, diskusie, ako ďalej, ako to celé uchopiť...

Črtá sa tak podoba a aj termíny, kedy by mohol byť pamätník hotový?

Výzvy sa nakoniec zhostili umelci neďalekej školy umeleckého priemyslu Jozefa Vydru v zriaďovateľskej pôsobnosti BSK, ktorej významná historická niť siaha až do roku 1928. Impulzom k jej vzniku bol v tom čase nový umelecký smer Bauhaus. V ich návrhu dominuje kameň, ktorého tvrdosť je univerzálnym znakom bolesti. Ešte nie je čas hovoriť o termínoch, najprv sa musí zámer dostať do podoby projektu a následne k realizácii. Tú však výhľadovo uvažujeme do dvoch rokov.

(lum)

Vyučovanie pokračovalo dištančne, očkovali učiteľov

Školy by mohli otvoriť na MDŽ

Text: Lucia Marcinátová

Školy otvárať, neotvárať. Rodičov testovať, netestovať. Zabezpečiť odborné miesta, nezabezpečiť. Zohnať lekárov, nezohnať...Radi by sme napísali, čo platí a bude platiť. Že školy sa otvoria vtedy a vtedy,

že očkovanie bude tou a tou vakcínou vtedy a vtedy. Informácie však chýbajú a ak sú, neustále sa menia. Isté je, že v Dúbravke fungujú tri odberné miesta, takzvané MoMky.

Minister školstva Branislav Gröhling v utorok 2. februára oznámil zámer otvárania škôl pre prvé stupne a materské školy v okresoch, ktoré nie sú „čierne“. O dva dni neskôr sa predseda vlády Igor Matovič vyjadril, že v súčasnej pandemickej situácii, keď sa Slovensko vyšplhalo v súvislosti s nezvládnutým pandémie na prvé miesta vo svete, by školy neotváral. Na ďalší deň vyšlo stanovisko Stanislava Dubu, poverený funkciou regionálneho hygienika, ktorý odporúča neotvárať školy v Bratislavskom kraji teraz, ale s časovým odkladom minimálne dvoch týždňov.

Rozhodnutie tak ostalo na samosprávach, nebolo jednoduché a ani jednoznačné. Dlho rokovali starostovia mestských častí spolu s primátorom. Časť rodičov chcela poslať deti do školy, druhá časť zas chcela pokračovať v dištančnej výučbe. Rozhodnutie myslelo v prvom rade na zdravie. Zdravie detí a ich rodín, zdravie učiteľov, ich blízkych, zdravie komunity... Otvorenie či zatvorenie škôl nie je navyše niečo, čo sa dá meniť denne, či priam z hodiny na hodinu.

V súvislosti so školami sa začalo aj očkovanie učiteľov proti ochoreniu Covid-19. Spustilo sa 13. februára a očkovali sa aj dúbavskí pedagógovia.

Základné školy tak pokračovali v dištančnej výučbe, materské školy, podobne aj školské kluby prvého stupňa, boli otvorené pre deti rodičov z kritickej infraštruktúry a tých, ktorých povaha práce neumožňuje prácu z domu.

Zmena by mala nastať po jarných prázdninách. Mestská časť plánuje otvoriť prvé stupne základných škôl a materské školy od 8. marca, v prípade, že sa Bratislava nezaradí medzi čierne okresy. Minister zdravotníctva Marek Krajčí totiž o tom na svojej poslednej tlačovej konferencii hovoril. Nateraz tak nie je isté nič.

Možno by tie neustále zmeny, testovania či spory o vakcíny boli aj smiešne, keby pri nich nešlo o životy...

Spomíname

Posledný januárový deň nás opustil Janko Ružovič. Dúbravčan ocenený za prínos v oblasti kultúry, organizátor koncertov, spevák, láskavý človek.

Správa, že navždy odišiel zasiahla, prekvapila, rozosmútila. Zomrel Ján Ružovič, člen Komisie kultúry a Komisie sociálno-zdravotnej a bytovej, exposlanec miestneho zastupiteľstva, ktorého všetci volali Janko. Prinášal úsmev a hudbu. Dúbravčania ho poznali ako skromného človeka, spoluorganizoval povestné koncerty v Kostole sv. Kozmu a Damiána, spieval, hral.

Narodil sa v roku 1966, bol spätý z Dúbravkou. Vyrastal tu, navštevoval základnú školu, ostal tu žiť i v dospelosti a tu tiež vychovával svojich troch synov.

Krátke obdobie pôsobil aj ako miestny poslanec za druhý volebný obvod. V roku 2019 prebral od mestskej časti Bratislava-Dúbravka ocenenie za prínos v oblasti kultúry za rok 2018, najmä pre organizáciu Veľkonočného a Vianočného koncertu pre všetkých Dúbravčanov, ktoré dotváral svojím spevom.

„Mám plán, novinku, chceme organizovať v Dúbravke koncerty tri,“ prezradil Ján Ružovič Dúbravským novinám na slávnostnom oceňovaní v Dome kultúry Dúbravka v roku 2019. „Okrem vianočného, veľkonočného aj septembrový, a to pri príležitosti sedembolestnej Panny Márie. Prvý by mal byť na jeseň 2020.“

Plány Jána Ružoviča stopla v minulom roku korona a teraz jeho predčasná smrť.

Čeť jeho pamiatke.

(lum)

Polícia radí seniorom, ako byť opatrní pri nakupovaní

Nepomohol, ale kradol

Tváril sa, že mu ide pomôcť, no okradol ho. V bytovom dome prepadli 84-ročného Dúbravčana. Polícia radí, aby ľudia nevpušťali do domov cudzích, a ak sa dá, nechodili sami.

V čase seniorských hodín šiel do obchodu, po nákupe ho obrali o peniaze. Tak by sa dal stručne zhrnúť prípad prepadnutia staršieho muža na Fedákovej ulici. Vo vyhradených hodinách pre seniorov šiel 84-ročný Dúbravčan nakupovať do blízkeho Saratova. Prípad nahlásil na políciu.

„Neznámy páchatel' pri zadnom vchode bytového domu oslovil staršieho 84-ročného muža, že mu pomôže odnieť domov tašku s nákupom, čím poškodený muž súhlasil,“ opisuje Martina Kočišová z Okresného riaditeľstva Policajného zboru Bratislava IV. Senior spolu s páchatel'om vošli do paneláku, po schodoch smerovali k výťahu.

„Starší muž išiel prvý a neznámy páchatel' za ním. Muž sa následne telom zaprel do chrbta seniora a z vrečka mu vybral peňaženku,“ dodala Kočišová.

Dúbravčan tak prišiel nielen o hotovosť vo výške 155 eur, ale aj o osobné doklady.

Páchatel' zjavne využil starčekovu dôverčivosť, osamoteného dôchodcu si vyhlíadal v čase hodín nákupu vymedzených pre seniorov.

Polícia seniorom radí, aby, ak je to možné, nechodili von sami a nenosili pri sebe veľa peňazí. V obchodoch neodporúča dávať kabelku či tašku s peňaženkou do nákupného vozíka a peňaženku nenosiť v zadnom vrecku nohavíc. Ideálne je oddeliť doklady a peniaze.

Opatrní treba byť aj pred výberom peňazí z bankomatu, vopred sa presvedčiť, či sa v blízkosti nezdržiava podozrivý človek. „Nevpúšťajte neznáme osoby do vchodu bytového domu a neprijmite pomoc od neznámych ľudí, hoci vyzerajú milo,“ upozorňuje Kočišová. Odporúča tiež vyhýbať sa tmavým podchodom, neupraveným parkom či neosvetleným miestam a zákutiam. Pri hlásení udalostí na číslo 158 polícia hovorí o potrebe presného oznámenia. Dôležité je predstaviť sa, povedať vaše telefónne číslo, uviesť presné miesto činu a zodpovedať na doplňujúce otázky polície.

(lum)

Vynáška:

Polícia radí seniorom

- Nechodiť von sami, ak sa dá s manželom/manželkou.
- Pred výberom peňazí z bankomatu sa presvedčiť, či sa v blízkosti nezdržiava podozrivý človek.
- Kabelku nosiť blízko tela, najmä v tlačenicích, nedávať ju do nákupného vozíka.
- Veľký obnos peňazí nepatrí do peňaženky počas bežného nákupu.
- Peniaze a osobné doklady nosiť oddelene a nie v zadnom vrecku nohavíc.
- Nevypúšťať neznáme osoby do vchodu bytového domu (priestor bytového domu – schody, výťahy sú bez svedkov a niektoré aj bez kamerového záznamu).
- Neprijímať pomoc od neznámych ľudí, i keď vyzerajú milo a príjemne (páchateľ sa chce dostať do vášho obydľia).
- Vyhýbať sa tmavým podchodom, neosvetleným miestam, neosvetleným a neupraveným parkom, hlučným krčmám a hlúčkom podgurážených ľudí.
- Polícií dávať ucelené informácie – meno, miesto, svoje číslo pri volaniach o pomoc na linku 158.

Odtahuje mestská firma

Zmenilo sa miesto odtiahnutých vozidiel a aj suma za odtah. Cenu 130 eur je možné zaplatiť v hotovosti či kartou.

Od 1. februára odtahuje autá mestská firma Mestský parkovací systém, s.r.o. (MPS). Spoločnosť prebrala túto službu od Dopravného podniku Bratislava. Areál odtiahnutých vozidiel sa tak presunul na Technickú 6. Pozor, za odtiahnuté auto zaplatíte viac. Suma 99 eur, ktorá platila do februára, bola stanovená ešte v roku 2014. Dopravnému podniku však podľa hovorkyne mesta Kataríny Rajčanovej nepokrývala reálne náklady súvisiace s prevádzkou odtahovej služby a mesto muselo rozdiel v nákladoch doplácať zo svojho rozpočtu. Cena za odtah sa tak zvýšila na 130 eur.

„Suma pokrýva reálne náklady, ktoré zahŕňajú poskytovanie nepretržitej služby pre výdaj či stráženie odtiahnutých vozidiel,“ dodala Rajčanová. Mesto chce cenu za odtah prehodnotiť po šiestich mesiacoch. Príjem za vykonanie odtahu bude priamo príjmom hlavného mesta, pričom MPS si bude fakturovať mesačne od mesta reálne vynaložené náklady, ktoré jej so zabezpečením odtahov vzniknú.

Firma MPS zabezpečuje Pre Bratislavu komplexné služby v oblasti parkovania - od odtahov, cez registráciu a kontrolu parkovacej politiky, až po správu hromadných garáží a záchytných parkovísk.

(lum)

Čo by ste privítali na Pekničke?

Na konci roku 2020 sa podarilo v Parku Pekníkova dokončiť nové hokejbalové ihrisko. Vzniklo vďaka dotácii, ktorú sa mestskej časti podarilo získať od hlavného mesta. Hokejbalové ihrisko dovtedy fungovalo v detskej zóne parku a prichádzalo často k stretom detí a športovcov. Po starom hokejbalovom ihrisku ostala voľná asfaltová plocha. Zaujímá nás preto váš názor. Čo by ste na nej privítali? Aké zmeny by ste v parku ešte urobili, čo tu podľa vás chýba? Vaše návrhy posielajte do 15. marca na pr@dubravka.sk.

NA NOVOM IHRISKU NOVÉ BRÁNY

Na novom hokejbalovom ihrisku v Parku Pekníkova pribudli nové brány. Na ihrisko sa mestskej časti podarilo získať dotáciu vo výške 80-tisíc eur od hlavného mesta. Ďakujeme, že ste pri hre ohľaduplní k sebe navzájom a aj k ihrisku zároveň a puk nahrádzate loptičkou.

Zimná údržba v Dúbravke

Neodhrnutý chodník, šmyklavá cesta? Komu to hlásiť? Komunikácie majú rôznych správcov – hlavné mesto, mestská časť, súkromník. Ak chcete zistiť, ktorá cesta komu patrí, odpoveď nájdete v mapke na stránke www.dubravka.sk. V prípade problémov so zimnou údržbou na cestách mestskej časti volajte v pracovných dňoch od 7.30 do 16.00 na 0904 164 444. Mimo pracovné dni a hodiny volajte na 02/644 62 802. V prípade problémov so zimnou údržbou na cestách magistrátu a zástavkách MHD volajte non-stop na 0902 985 887.

Storočný bankár oslavoval

Krásnu 100-ku oslávil počas februára Dúbravčan Štefan Jorik, známy bankár. S odstupom a vonku mu prišli zagratulovať starosta Martin Zaťovič s vedúcou Oddelenia sociálnych vecí a zdravotníctva. Kvety prebral jeho syn. Želáme pevné zdravie a ešte veľa rokov v Dúbravke.

Hasiči pomohli pri dezinfekcii

Priestory po testovaniach na Covid-19 dezinfikovali dúbravskí dobrovoľní hasiči. Išlo o interiéry 16 odberných miest v ôsmich objektoch. Na dezinfekciu použili motorový postrekovač. „Využili sme techniku CAS-15 Iveco s osádkou 1+2, dezinfekčný prostriedok Desclean Crema jednopercenčný a Sanosil S010, okrem toho jednorazové ochranné obleky, návleky na obuv, gumené rukavice a ochranné masky s kombinovaným filtrom,“ priblížil Matej Filípek, veliteľ Dobrovoľného hasičského zboru mestskej časti.

Puk škodí a je nebezpečný

Na novom hokejbalovom ihrisku v Parku Pekníkova často vidieť aj „zápasy“ s pukom. Prosíme, buďte ohľaduplní k sebe navzájom a aj k ihrisku zároveň a puk nahraďte loptičkou. Na ihrisko sa mestskej časti podarilo získať dotácie od hlavného mesta.

Bežci a psičkári v strehu

Na prelome januára a februára policajti prehľadávali lokalitu Polianky, bolo vidieť lietať aj vrtuľník. Okresné riaditeľstvo Policajného zboru v Bratislave IV potvrdilo, že hľadá osoby, ktoré sa stali obeťami

ublíženia na zdraví alebo boli svedkami tejto udalosti. Páchateľ sa pohyboval v lesoch v blízkosti luventy, nad štadiónom ŠKP až po ZOO. Bežci či psičkári, ktorí tadiaľto prechádzajú, by mali byť opatrní. Vyšetovanie v čase uzávierky našich novín neskončilo, páchatela polícia hľadá.

Voda na zimu vypnutá

Nie, žiadna porucha, ale zámer. Voda na ihrisku pri Horanskej studni je počas zimného obdobia vypnutá. Vráti sa spolu s teplejším počasím. Ihrisko v Parku pri Horanskej studni prešlo spolu s verejným priestorom rekonštrukciou. Počas nej pribudol aj vodný hrací prvok.

Dúbravka pripravuje pumptrackové športovisko

Plánujú dráhu pre všetky kolesá

Text: Lucia Marcinátová

Pre skatebordy, odrážadlá i bicykle zároveň, pre deti i tínedžerov súčasne. Taká by mala byť nová pumptracková trať s dĺžkou asi 50 metrov na Talichovej ulici.

Viete, čo je pumptrack? A že má aj svoju dráhu? Jedna by mala pribudnúť v Dúbravke. Mestská časť pripravuje nový typ športoviska na Talichovej ulici. Využiť chce na to plochu bývalej dráhy z pneumatík, kde kedysi deti súťažili na elektrických motokárach, nad novým workoutovým ihriskom v blízkosti Zlatej lipy.

V uplynulých týždňoch miestny úrad zbieral návrhy, pripomienky a podnety verejnosti, teraz pripravuje projektovú dokumentáciu športovisku. Dráha by mala vzniknúť tento rok.

„Túto plochu sme vybrali zámerne, chceli by sme ju rozšíriť a premeniť na kvalitnejšiu dráhu,“ približuje poslanec Tomáš Husár, predseda komisie životného prostredia.

Nový projekt tak bude revitalizáciou súčasného, už chátrajúceho priestoru so zachovaním zelene. Pumptracková dráha by mala mať trojuholníkový tvar s dvomi dráhami, dala by sa tak prejsť dvomi spôsobmi. Jej dĺžka by sa mala pohybovať medzi 40 – 50 metrami.

Pumptrack je primárne bicyklovou dráhou so sklopenými zákrutami a terénnymi vlnami, určená je pre všetky vekové kategórie. Môžu ju využiť jazdci nielen na bicykloch, ale aj odrážadlách, kolobežkách, skateboardoch či korčuliach. Princípom je jazda bez šliapania, jazdci na nej pohybom tela a prácou s ťažiskom bez šliapania generujú rýchlosť.

„Takáto jazda najviac posilňuje stred tela, takzvaný core, zlepšuje pevnosť,“ opisuje dúbravský poslanec Martin Lupták, ďalší z iniciátorov športoviska. „Je to výborný kondičný tréning.“

Novou pumptrackovou dráhou mestská časť rozšíri možnosti športovania na čerstvom vzduchu, ktoré sú najmä v súčasnej pandemickej dobe vyhľadávané.

Vynáška

Pumptrack

- Nový typ športoviska ako súčasť občianskej vybavenosti - blízko školy, obytnej zóny.
- Ide primárne o bicyklovú dráhu, na ktorej jazdci pohybom tela a prácou s ťažiskom bez šliapania generujú rýchlosť.
- Pumptrackové dráhy sú navrhnuté takmer pre všetko na kolesách: skateboard, bicykle, BMX, kolo-bežky, longboard, odrážadlá či kolieskové korčule.
- Výborný kondičný tréning, vhodný pre rozvoj všeobecných pohybových zručností, koordinácie, výbušnosti aj kondície.
- Podpora športu detí a mladých a pohybu na čerstvom vzduchu.

Verejné prerokovanie - Urbanistická štúdia zóny Pod záhradami

Vyjadrite sa k štúdiu

Od

15. februára do 31. marca prebieha verejné prerokovanie návrhu riešenia územnoplánovacieho podkladu „Urbanistická štúdia zóny Pod záhradami v mestskej časti Bratislava-Dúbravka“. Online diskusia s možnými pripomienkami verejnosti bude počas marca.

Mestská časť Bratislava-Dúbravka obstaráva urbanistickú štúdiu v súlade s § 2a stavebného zákona, prostredníctvom odborne spôsobilej osoby na obstarávanie územnoplánovacích podkladov a územnoplánovacej dokumentácie Ing. Eleny Borkovej, vedenej v registri odborne spôsobilých osôb MDaV SR pod reg. č. 235. Spracovateľom urbanistickej štúdie je JELA, s.r.o., Brnianska 25, 811 02 Bratislava a autorom je Ing. arch. Jela Plencnerová, autorizovaný architekt SKA, reg.č. 1052 AA, spolu s riešiteľským kolektívom.

Urbanistická štúdia rieši územie vymedzené nasledovne:

- zo severu je hranicou ulica Pod záhradami
- z východu je hranicou ul. M. Schneidera-Trnavského
- z juhu hranicu tvorí existujúca viacpodlažná bytová zástavba
- z juhozápadu hranicu tvorí ulica Talichova a Koprivnická
- zo severozápadu hranicu tvorí existujúca bytová zástavba

Podľa platného Územného plánu hl. m. SR Bratislavy, rok 2007, v znení zmien a doplnkov je riešené územie súčasťou nasledovných funkčných plôch:

- viacpodlažná bytová zástavba, kód 101, stabilizované územie
- občianska vybavenosť celomestského a nadmestského významu, kód 201, rozvojové územie
- zmiešané územie bývania a občianskej vybavenosti, kód 501, rozvojové územie

Účelom obstarania a spracovania urbanistickej štúdie je overenie novonavrhnutej urbanistickej koncepcie priestorového usporiadania a funkčného využitia záujmového územia pre funkciu parky a sadovnícke a lesoparkové úpravy, kód 1110, rozvojové územie, ktorá, v prípade kladných výsledkov verejného prerokovania, bude podkladom pre spracovanie návrhu zmien a doplnkov Územného plánu hlavného mesta SR Bratislavy, rok 2007, v znení zmien a doplnkov.

Kompletná dokumentácia návrhu riešenia UŠ v tlačenej forme je prístupná na nahliadnutie na Miestnom úrade Bratislava-Dúbravka, Oddelenie územného rozvoja, Pri kríži 14, 844 02 Bratislava, v pracovných dňoch v pondelok a stredu od 8:00 do 12:00 hod. a od 13:00 hod. do 16:00 hod. Vzhľadom na súčasnú situáciu s ochorením COVID-19 a dodržiavanie protiepidemiologických opatrení odporúčame sa informovať o možnosti nahliadnutia do dokumentácie vopred telefonicky na oddelení územného rozvoja, telefón **02/60101140** Ing. arch. Gašparovič alebo **02/60101162** Ing. arch. Beláček.

Kompletná dokumentácia návrhu riešenia UŠ, v elektronickej podobe je prístupná na internetovej stránke Mestskej časti Bratislava-Dúbravka <https://www.dubravka.sk>.

Dovoľujeme si vás požiadať o uplatnenie stanoviska k predkladanému návrhu riešenia Urbanistickej štúdie zóny Pod záhradami v MČ Bratislava-Dúbravka v lehote do 31.3.2021 písomnou formou na adrese: **Miestny úrad Mestskej časti Bratislava-Dúbravka, Oddelenie územného rozvoja, Pri kríži 14, 844 02 Bratislava** alebo emailovou poštou na adresu **uzemny.rozvoj@dubravka.sk**.

Ak sa v stanovenej lehote nevyjadríte, predpokladá sa, že nemáte pripomienky k návrhu riešenia urbanistickej štúdie.

Na pripomienky podané po uvedenom termíne sa nebude prihliadať (pri doručovaní poštou je rozhodujúci dátum na poštovej pečiatke). Vyhodnotené budú len tie pripomienky, ktoré sa budú vzťahovať k návrhu riešenia predmetnej urbanistickej štúdie.

Sčítanie sa začalo 15. februára, potrvá do konca marca

Kliknite a sčítajte sa online

Do

konca marca trvá elektronické sčítanie. Potrebné je na neho desať minút a internetové pripojenie. Výsledky projektu Sčítanie obyvateľov domov a bytov 2021 (SODB 2021) by sa mali využiť pri plánovaní parkov, dopravy, budovanie zariadení pre seniorov či materských škôl.

Na celom Slovensku prebieha od 15. februára do 31. marca sčítanie obyvateľov. Opakuje sa každých desať rokov. Po prvýkrát je však elektronické. Stačí vyplniť sčítací formulár na webovej stránke www.scitanie.sk, prípadne použiť mobilnú aplikáciu.

Formulár má 14 otázok, všetky dopĺňajú krátke vysvetlivky, vyplňanie by tak malo byť jednoduché a rýchle, nemalo by zaberať viac než 10 minút. Všetky údaje, ktoré obyvateľ uvedie v sčítacom formulári, sa musia vzťahovať k rozhodujúcemu okamihu sčítania, ktorým je polnoc zo štvrtka 31. decembra 2020 na piatok 1. januára 2021.

Pre tých, ktorí nemajú prístup na internet, alebo sú menej technologicky zruční, bude k dispozícii takzvané asistované sčítanie. To znamená, že obyvateľ môže navštíviť kontaktné miesto, ktoré neskôr zriadi mestská časť, kde ho sčíta asistent alebo môže telefonicky požiadať o mobilného asistenta, ktorý ho navštívi doma a sčíta ho.

Pre pandemickú situáciu a opatrenia sa v zmysle novely zákona termín tohto asistovaného sčítania posunul. Začne sa najskôr 1. apríla, v závislosti od pandemickej situácie, a potrvá najneskôr do 31. októbra v tomto roku.

Povinné a asistované

Projekt Sčítania obyvateľov domov a bytov 2021 (SODB 2021) sa začal svojou prvou fázou, a to sčítaním domov a bytov, ktoré trvalo do 12. februára tohto roku. Plynulo na neho nadviazalo sčítanie obyvateľov, ktoré trvá šesť týždňov a je povinné. Sčítať sa musí každý, kto má na Slovensku trvalý, prechodný, ale aj tolerovaný pobyt a rovnako občan Európskej únie, ktorý má na území Slovenska obvyklý pobyt. Sčítať deti, je povinný rodič, respektíve zákonný zástupca. To isté platí aj pri obyvateľoch, ktorí nie sú schopní sčítať sa sami. V danom prípade môžu využiť službu asistovaného sčítania.

Asistované sčítanie by malo trvať od apríla do konca októbra, v prípade, že jeho termíny nezmení pandemická situácia.

„V každej obci bude zriadené kontaktné miesto, kde vám so sčítaním pomôže stacionárny asistent. Na území obce budú pôsobiť i mobilní asistenti, ktorí navštívia domácnosť obyvateľa v prípade, že o takú-

to službu obyvateľ požiada,“ vysvetľuje Jasmína Stauder, hovorkyňa Projektu Sčítanie obyvateľov domov a bytov 2021. Obyvateľ môže o takúto službu požiadať napríklad z dôvodu imobility, potom ho podľa hovorkyne navštívi mobilný asistent a sčíta ho.

Pre plánovanie dopravy a území

Štatistický úrad SR spolupracuje s Úradom na ochranu osobných údajov SR. Pri projekte Sčítania obyvateľov domov a bytov 2021 patria totiž k prioritám ochrana osobných údajov obyvateľov a bezpečnosť

zberu i spracovania údajov. Na účely ochrany osobných údajov bol pre sčítanie vypracovaný osobitný bezpečnostný projekt.

Sčítanie obyvateľov, domov a bytov má priniesť po desiatich rokoch komplexný pohľad na to, ako sa Slovensko, jeho obyvatelia a ich život za uplynulé obdobie zmenili. Údaje zo sčítania má Slovensko využiť pri plánovaní novej infraštruktúry, budovaní ciest, nájomných bytov, či ako podklad pre územné plánovanie obcí. Výsledky by mali prispieť aj k riešeniu systému dopravy, budovaniu parkovísk parkovacích miest, parkov a zelene, oddychových zón aj detských ihrísk. Dáta by mali pomôcť tiež pri plánovaní nových materských a základných škôl, alebo zariadení stacionárov pre dôchodcov v konkrétnych regiónoch.

(lum)

Vynáška

Sčítanie obyvateľstva - dôležité informácie

- Od 15. februára 2021 do 31. marca 2021.
- Je povinné, elektronické a integrované.
- Sčítací formulár má 14 otázok, všetky sprevádzajú vysvetlivky, umiestnený je na webovej stránke www.scitanie.sk.
- Kontakty: infolinka 0800 222 888, call centrum pre sčítanie 02/2092 4919. Funguje od 15. februára. scitanie@statistics.sk, alebo kontaktný formulár na stránke www.scitanie.sk.
- Obyvateľ sa sčíta sám alebo s pomocou blízkeho – prostredníctvom počítača, tabletu alebo mobilu s pripojením na internet.
- Mobilná aplikácia je dostupná pre operačné systémy Android a iOS.
- Asistované sčítanie sa začne najskôr 1. apríla a trvať by malo do 31. októbra 2021. (termín môže zmeniť pandemická situácia). V Dúbravke budú potom štyri kontaktné miesta – dve v Dome kultúry Dúbravka a po jednom v KC Fontána na Ožvoldíkovej a v budove miestneho úradu na Žatevnej 2. Tel. kontakt: 02/69202543, 02/6920 2513, 0940 503 922, scitanie@dubravka.sk

Kaviareň ako záhrada, komunitné kino aj priestor na prednášky

Chceme priestor ako doma

Text: Lucia Marcinátová

Keď iní zatvárajú, oni sa rozhodli otvoriť. Kaviareň, ktorá nie je iba kaviarňou. Potulka Garden & Coffee. Už názov napovedá, že chcú v nej „pestovať“ aj niečo iné, než posedenie pri káve. BETKA a IVAN otvorili priestor s terasou v bytovom dome Rustika na Saratovskej ulici. Pri vstupe vás víta sympatická dvojica, v pozadí kopa kníh i modrá gitara. Dá sa tušiť, že stretnutie a ani priestor nebudú všedné.

Prečo Potulka? Ste putovnou kaviarňou alebo máte vášeň pre cestovanie?

Betka: Hľadali sme vhodný názov, zadali sme preto do prekladača slovo lounge a jedným z prekladov slova lounge bola aj potulka, potulovať sa. Zaujalo nás to, chceli sme pre nás niečo netradičné, čo by nás vystihovalo, tak z toho vznikla Potulka Garden & Coffee. A garden, pretože plánujeme na terase urobiť komunitnú záhradu.

Akú komunitnú záhradu?

Ivan: Už dlhšie sme sa pohrávali s myšlienkou vytvorenia takejto záhrady. A aj v súvislosti s koronavírusom sme už počas prvej vlny cítili, čo ľuďom chýba, a čo by potrebovali od prostredia, v ktorom žijú. Veľa ľudí to začalo ťahať do prírody a veľa z nich si začalo doma pestovať rôzne plodiny. Chceme preto aj tu na sídlisku vytvoriť priestor pre tých, ktorí žijú v panelákoch, bytoch, aby mohli prísť niekam blízko svojho domova, a aby sa spoločne spolu s nami starali o kus pôdy a prírody.

Ako sa dá urobiť záhrada na betónovej terase? Pôjde o vyvýšené záhony?

Ivan: Áno, chceme to spraviť touto formou. Keďže ide o terasu s tvrdenou dlažbou, využijeme hlinu a vyvýšené záhony na spoločné pestovanie plodín.

Chcete zapojiť komunitu, ktorá tu býva?

Betka: Áno, chceme zapojiť obyvateľov z okolia a vytvoriť tak spoločnú komunitu.

Prečo ste si pre vašu kaviareň vybrali práve túto lokalitu? Ste z Dúbravky?

Ivan: Nie som priamo z Dúbravky, no poznám ju dobre. Som zo susednej Karlovej Vsi. Lokalitu sme si vybrali pre jej možnosti a najmä teda pre možnosť vybudovania komunitnej záhrady. Chceli sme si splniť náš sen – otvoriť si kaviareň, ktorá by nebola iba kaviarňou, ale niečo ako aj našim druhým domovom. Chceme, aby kaviareň slúžila aj na niečo iné, než „len“ na to, že si tu dáte kávičku. Hľadali sme vhodný priestor a potom sme natrafili na tento pekný priestor, ktorý sme si zrekonštruovali a zútlunili podľa vlastných predstáv, aby sme sa tu cítili ako doma a aby sa tu ako doma cítili aj naši zákazníci.

Aj pred časom tu fungovala kaviareň.

Ivan: Áno, len mala trochu iné zameranie, bola to taká prevádzka kaviarňo-baru a veľmi sa tu fajčilo. My sme vytvorili priestor s nefajčiarskym interiérom pre ľudí z okolia a dvere má u nás otvorené každý, komu sa bude páčiť to, čo robíme.

Nie je to trochu odvážne začínať s podnikaním v čase koronakrízy? Gastroprevádzky sa skôr zatvárajú, než otvárajú.

Ivan: To je dobrá otázka. No naše zapálenie a nadšenie bolo silnejšie ako vplyvy okolia a racio, ktoré by nás nútilo sa zamyslieť nad tým, či je to rozumné alebo nechceme. My sme možno až príliš chceli a sme radi, že sa nám to podarilo. Veríme tomu, že naše nápady a myšlienky budú pre ľudí zaujímavé, a že v našej kaviarni budú radi tráviť svoj čas. Keď prežijeme zimu, tak verím, že sa všetko vráti do normálu a budeme tu môcť robiť to, čo sme si vysnívali.

Čo to presne je? Priblížte nám sny a plány.

Ivan: Je tu veľmi veľa domov, panelákov. V okolí žije naozaj veľa ľudí, no myslím, že im stále chýbajú priestory na stretávanie, porozprávanie sa, trávenie voľného času kreatívnym a zmysluplným spôsobom. Nechceme mať túto kaviareň len ako kaviareň, pretože okrem komunitnej záhrady, plánujeme aj iné aktivity, ktoré sú však momentálne obmedzené. Vo vnútri momentálne nemôžeme nič robiť. Chceme dať ľuďom niečo navyše, čo iné podniky nerobia. Plánujeme spolupracovať s rôznymi občianskymi združeniami, ako napríklad OZ Rozmbrady, ktoré sa venuje vzdelávaniu dospelých zábavnou formou, napríklad spôsobom zábavných kvízov, spoločenských hier, prednášok a workshopov. Okrem toho plánujeme aj oddychovejšie aktivity, ako napríklad komunitné kino. Chceli by sme robiť tiež komunitné burzy, swapy či blšáky. No a v neposlednom rade chceme z našej kaviarne vytvoriť zerowaste podnik, čiže. radi by sme produkciu odpadu znížili na absolútne minimum. Dočítali sme sa, že v roku 2019 Slovensko vyprodukovalo 2,37 milióna ton komunálneho odpadu, a to hovoríme iba o odpadoch z domácností a voľne dostupných odpadkových košov a kontajnerov. Za posledných desať rokov je to nárast o 35 percent, čo je najviac v rámci krajín Európskej únie. Tieto čísla sú viac než alarmujúce a toto zistenie bol pre nás obrovský šok. Chceme teda priložiť ruku k dielu a začať od seba tým, že tvorbu nášho odpadu v kaviarni znížime tak veľmi, ako len budeme môcť. A radi by sme myšlienky o živote bez odpadu a následnej udržateľnosti životného prostredia šírili medzi ľudí v našej komunite a aj mimo nej. Určite chceme v rámci našej kaviarne robiť rôzne prednášky na túto tému, pretože si myslíme, že ide o problematiku, ktorej sa nemôžeme vyhýbať. Prostredie, v ktorom žijeme, teda životné prostredie, nám nie je a nemôže byť ľahostajné.

Spomínali ste kino. Kde chcete premietiť?

Ivan: Vo vnútri a aj na terase, a chceme premietiť aj tematicky. Momentálne sa venujeme tiež zberu kníh. Začali sme to robiť ako službu pre ľudí z okolia. Keď majú knižky, ktoré by im zaberajú miesto a chceli by ich vyhodiť, nech nám ich radšej prinesú.

Čiže taký knižný kolotoč.

Ivan: Áno, ľudia si môžu potom knižky vziať a doniesť bezplatne, taká knižná burza. Jeden mladý zákazník sa veľmi potešil, lebo je zo zahraničia a nemal doklady na prístup do knižnice, tak bol rád, že si môže knižku prečítať, zobrať si ju domov, a zdokonaľiť sa v slovenčine.

Kaviareň je samozrejme o káve, pití, koláčoch. Čo ponúkate?

Ivan: Ponúkame všetko dobré, čo patrí do kaviarne. Venujeme sa najmä príprave čerstvých kávových nápojov z výberovej kávy od slovenského pražiara. Robíme všetky klasické horúce nápoje ako espresso, ristretto, lungo, doppio, latté, kapučíno, flatwhite. Pripravujeme aj studené nápoje ako ľadovú kávu, frappé, frédo, či espressotonic. Máme koláče od domácich dodávateľov, ponúkame rôzne cheesecaky, bezlepkové koláče a torty. V ponuke máme okolo 15 druhov koláčov, a snažíme sa ich teraz striedať, aby sme zistili, čo majú ľudia radi, a čo im chutí.

Ako ste sa dostali ku káve?

Ivan: Patríme k milovníkom kávy. Od malička som túžil pracovať v gastronómii. Keď som bol dieťať, tak som túžil mať vlastnú reštauráciu. To prostredie ma vždy lákalo. Potom som sa trochu vzdialil od tejto cesty, vychodil som osemročné gymnázium, študoval na vysokej škole. No tá cesta asi nebola tá správna, štúdium som ukončil bakalárom. Potom prišli rôzne prekážky i zdravotné komplikácie a nejako ma to ma doviedlo späť ku gastru. Najskôr som začal pracovať v kuchyni, no bolo to dosť náročné a nebolo to úplne to čo mi sedelo. Potom môj kolega z kuchyne odišiel do kaviarne. Začal tam byť veľmi spokojný, tak som si povedal, že idem skúsiť baristiku aj ja. Nastúpil som do prvej kaviarne a asi po mesiaci som vedel, že áno, som na správnom mieste a prácu s kávou som si zamiloval. To je to, čo ma

baví a čo chcem robiť. Po asi troch či štyroch rokoch som sa rozhodol, že chcem si splniť ten sen z detstva a otvorím si vlastnú prevádzku. Avšak nie reštauráciu, ale kaviareň.

Akú kávu majú radi Bratislavčania? Zmenili sa ich chute?

Ivan: Momentálne spolupracujeme s jedným slovenským pražiarom. Plánujeme rozšíriť spoluprácu o ďalších slovenských pražiarov, radi by sme podporovali slovenský trh a slovenských podnikateľov. Myslím, že kaviarenská kultúra na Slovensku je síce na začiatku, no ľudia si už vedia vybrať. Staršie ročníky sú ešte často zvyknuté na klasiku, zalievaná káva, turek, tri v jednom a podobne, no mladšie ročníky už vyhľadávajú inú kávu, výberovú. Zákazníci sú rôzni, jedni majú radi tú klasickú horkú chuť, a sú aj takí, ktorí si radi vyberú aj niečo ovocnejšie, acídnejšie. Ľudia sa stále učia, a aj my by sme veľmi radi prispeli k tomu, aby sa ľudia o káve dozvedeli i naučili niečo viac. Radi by sme robili cuppingy - degustácie rôznych nových káv, či rôzne prednášky, zamerané na kávu a kaviarenské kultúru.

Fungujete čosi vyše mesiaca, aké máte zatiaľ dojmy? Akí sú zákazníci?

Ivan: Nájdu sa už zákazníci, ktorí sa k nám radi vracajú, dá sa povedať štamgasti, hoci je ešte skoro ich tak nazývať. No už ich poznáme a chodia na to svoje obľúbené, niektorí na kávu, iní obľubujú koláče. Pripravujeme teda aj čerstvé varené víno z domáceho vína, detský punč, dospelácky punč a medovinu. Teší nás, že k nám chodí veľa mladých ľudí a rodín.

Plánujete vraj aj detský kútik.

Betka: Áno, plánujeme. Máme tu aj spoločenské hry. Chceme organizovať malé prednášky, turnaje v spoločenských hrách, workshopy, kreatívne semináre.

Ako je otvorená vaša kaviareň?

Ivan: Otvorená je celý týždeň od pondelka do nedele. Od pondelka do štvrtka od 8:00 do 19:00 a piatok od 8:00 do 20:00. V sobotu od 10:00 do 20:00 a v nedeľu od 10:00 do 18:00.

Bohatá flóra nášho územia vývojovo nadväzuje na treťohornú kvetenu

Do botanickej záhrady? Na Kobylu

Devínska Kobyla je významná geologická, botanická, zoologická a paleontologická lokalita s vysokou krajinárskou hodnotou a prekvapujúcou biodiverzitou. Je známa už niekoľko storočí (v roku 1583 vyšla prvá botanická práca o tomto teritóriu z pera známeho botanika Carla Clusia) a dodnes uchvacuje svojou relatívnou zachovalosťou, ktorú treba chrániť aj pre budúcnosť.

Z geomorfologického hľadiska Devínska Kobyla tvorí osobitný útvar, ktorý predstavuje najjužnejší výbežok Malých Karpát, vyčlenený ako Devínske Karpaty. Flórou i faunou je príbuzná s Hundsheimskými kopcami pri rakúskom Hainburgu, ktoré tiež patria do malokarpatského horstva. Dôležité je fytogeografické postavenie Devínskej Kobylky ako samostatného okresu v podoblasti vlastnej panónskej flóry – Eupannonicum. Niektorí odborníci klasifikujú určitú jej časť ako podoblasť predkarpatskej flóry – Praeocarpaticum.

Mimoriadne prekvapujúca je fytodiverzita, čiže rastlinné bohatstvo tejto oblasti. Dokazuje to percentuálne zastúpenie húb a rastlín zaznamenaných na tomto území v porovnaní s údajmi pre Slovensko.

Siníc (Cyanophyta) a rias (Algae) tu rastie celkom 578 druhov s 58 netypovými varietami, čo je až 17,5-percent celkového výskytu. Desaťpercentný podiel na celoslovenskom výskyte znamená 477 druhov húb (Fungi), lišajníky (Lichenes) so 138 druhmi znamenajú 9,4 percent z celkového výskytu na Slovensku (z toho pätinu podľa súčasného červeného zoznamu tvoria ohrozené druhy a 12 druhov dokonca pravdepodobne vyhynulo). Za zmienku stojí aj 150 druhov machorastov (Bryophyta) – 28 druhov pečeňoviek a 122 machov, ktoré tvoria 16,8 percent celoslovenského výskytu.

Rašetliak orchidea i poniklec

Takmer polovicu slovenskej flóry zaznamenali bádatelia medzi papraďorastmi a semennými rastlinami, ktorých na Devínskej Kobyle našli až 1505 druhov.

V priestore Devínskej Kobily sa v súlade so zákonom č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny vyskytuje 92 druhov chránených cievnatých rastlín. Niektoré druhy rastú v rámci Slovenska len na tomto území (rašetliak skalný, ihlica nízka, z hľadiska pôvodnosti problematické smyrnium prerastenolisté, konringia rakúska, zárafa modrastá a pod.). Komplex Devínskej Kobily hostí 24 druhov raritnej čeľade vstavačovitých – orchideí (Orchideaceae). Hlavne na jar žiaria svahy Devínskej Kobily pestrofarebnými kvetmi stepných a lesostepných rastlín, ktoré s obľubou obdivujú nielen Bratislavčania, ale aj zahraniční odborníci. Fialové poniklece, žlté koberce hlaváčka jarného, pestrofarebné trsy kosatca úzkeho, vo vetre vlniace sa kavyly južným i západným svahom vtlačajú typický stepný ráz. Spolu s fialkastými strapcami jasenca bieleho vytvárajú toľko farieb, že nadobúdame pocit pobytu v kvitnúcej botanickej záhrade.

Dedičstvo treťohôr

Kvetena nášho územia vývojovo nadväzuje na kvetenu treťohornú. Táto mala teplomilnejší charakter, no koncom treťohôr a vo štvrtohorách došlo k zhoršeniu podnebia. Rastlinné druhy ustupovali pred kontinentálnym ľadovcom, ktorý siahla až po južné Karpaty a nížiny. Treťohorné druhy väčšinou vyhynuli. Ostalo z nich len niekoľko reliktov, ako je napr. listnatec čipkový jazykovitý (*Ruscus hypophyllum* L., subsp. *hypoglossum* /L./Dom.). V Malých Karpatoch predstavuje zvyšok treťohorného lesa stredomorského charakteru.

Na miestach, kde sa končil kontinentálny ľadovec, rástla flóra vysokohorského rázu a z tohto obdobia sa zachovalo niekoľko druhov ako glaciálne relikty, napr. veternica snežná a iné.

Lesy začali u nás znova rásť v dobe poľadovej, a to v staršej dobe kamennej. Toto obdobie charakterizuje výskyt borovice a brezy. Keď nastalo oteplenie, začali rásť teplomilnejšie rastlinné formácie. V strednej dobe kamennej prevládal u nás lieskový les, ktorý vzápätí vystriedal dubový les premiešaný s brestom a lipou. V dobe poľadovej rástla u nás teplomilná stredomorská a pontická flóra, ktorá oblasť Devínskej Kobily charakterizuje až podnes. V neolite, vo vlhšej a oceánskejšej klíme, sa začína šíriť buk a jedľa.

Najsevernejšie teplomilné druhy

Tento stručný opis vývoja má veľký význam pre zloženie rastlinných spoločenstiev u nás. Floristické zloženie závisí však aj od iných faktorov, ako je geologický podklad a pôdne pomery. Na vápencových svahoch Devínskej Kobyly nachádzame väčšie bohatstvo rastlinných druhov ako v oblasti kryštallického jadra Malých Karpát.

Preto sa aj na Devínskej Kobyle vyskytujú také druhy ako napríklad zlatá brada južná (*Chrysopogon gryllus* /Torn/Trin.), iskerník ilýrsky (*Ranunculus illyricus* L.), kosatec nízky (*Iris pumila* L.). Tieto druhy ďalej na sever nenachádzame. Sú to väčšinou výrazne teplomilné druhy, ponticko-panónske, orientálne, vyskytujúce sa na skalách z vápenca a v nízkych polohách. Vegetačný kryt územia Devínskej Kobyly vznikol pôsobením mnohých činiteľov, ako je podnebie, pôda, geologický podklad a na neposlednom mieste to bol aj ľudský činiteľ. Vegetáciu charakterizuje obdobie núteného vegetačného pokoja. Územie leží v pásme v lete zelených drevín. Malé Karpaty v úseku Devínskej Kobyly sú územím pomerne rôznorodým čo do reliéfu a nadmorskej výšky. Spôsobuje to zmenu teplotných, hydrografických, zrážkových a iných pomerov.

Z dubu sudy aj lode

Celá oblasť Dúbravky bola pôvodne zalesnená. Lesov v tomto priestore bolo toľko, že hranice chotárov obcí sa ani presne nevymedzili. Nie nadarmo historici predpokladajú, že pôvodne sa okolie Dúbravky nazývalo „zemou strážcov lesa“. Dreva tu bolo viac, ako sa spotrebovalo. Až v 15. a 16. storočí sa začali stretávať záujmy jednotlivých majiteľov a viedli sa spory o lesy, najmä o dubiny. Dubové drevo z tejto oblasti sa prednostne ťažilo na stavebné a remeselnícke drevo predovšetkým na výrobu sudov, vinohradníckych kolov, ale aj na stavbu lodí a člnov. Veľký záujem o prírodné časti Dúbravky mali poľovníci. Nachádzala sa tu jelenia i srnčia zver a pomerne veľa diviakov, okrem toho drobná zverina.

Rozvoj osídlenia ovplyvnil intenzifikáciu poľnohospodárskej výroby najmä po roku 1712 a roku 1831, po veľkej epidémii moru, plienení napoleonským vojskom a neskôr aj pod vplyvom bojov záverečnej fázy prusko-rakúskej vojny roku 1866.

Pripojením Dúbravky k Bratislave ako jej súčasť bolo treba vypracovať nový lesný hospodársky plán, ale tiež plán rozvoja poľnohospodárskej výroby so zvláštnym zreteľom na intenzifikáciu a kolektivizáciu poľnohospodárstva, čo ovplyvnilo aj nelesné porasty, najmä bývalé lúky a pastviny. Do pôvodného biotopu zasiahli novovysadené zmiešané lesné porasty, ale aj priemyselná činnosť človeka, ktorá napríklad vo forme kameňolomu na Devínskej ceste dodnes vytvára otvorenú ranu na tele Devínskej Kobyly.

Mohutná bytová výstavba v 60-tych a 70-tych rokoch hlboko zasiahla do pôvodných prírodných pomerov Dúbravky.

Vybudovala sa nová cestná sieť so širokými triedami a na ňu nadväzovali urbanistické celky. Svahová časť Malokarpatského pohoria bola určená na individuálnu bytovú výstavbu rodinných domov a vybudovanie záhradkárskej kolónie.

Podľa publikácie Kronika Dúbravky spracoval Ľubo Navrátil

Foto: Štefan Meszároš, Adobe Stock

Cesnak medvedí (*Allium ursinum*): Cesnak medvedí je vytrvalá, asi 10-45 cm vysoká bylina s podzemnou cibulou, má podobné účinky a vôňu ako cesnak kuchynský. Má dezinfekčné účinky na celú dýchaciu aj tráviacu sústavu, znižuje krvný tlak a pôsobí proti ateroskleróze, vyháňa parazity. Patrí medzi významné včelárske rastliny, jeho listy sa podobajú listom.

Hlaváčik jarný (*Adonis vernalis*): Na Slovensku sa vyskytuje roztrúsene v Záhorskej nížine, Tríbeči, Devínskej kobyly až po Východoslovenskú nížinu. Názov *Adonis* pochádza z gréckej mytológie. *Adonis* bol syn kráľa Kinyra a jeho dcéry Myrrhy. Podľa mýtu červený kvitnúci hlaváčik vyrástol z krvi krásneho *Adonisa*. Pomáha pri liečbe srdечnej nedostatočnosti.

Jasenec biely (*Dictamnus albus*): Jasenec upúta aj omamnou škoricovo citrónovou arómou, ktorá sa zintenzívňuje počas horúcich letných dní. Rastlina v lete dokonca vylučuje silice, ktoré dokážu vzplanúť, preto aj ľudové pomenovanie rastliny – ohnivý ker. Pri styku s rastlinou hrozia v horúcich dňoch popáleniny. Silica spôsobuje prílišnú citlivosť kože na ultrafialové žiarenie.

Kosatec nízky (*Iris pumila*): Kosatec nízky je kontinentálny druh, rastúci na vápencových alebo andezitových svahoch pahorkatín južného Slovenska (Devínska Kobyla, Zobor, Burda, Slovenský kras). Je však zriedkavý a treba ho chrániť pred nerozvážnym počínaním návštevníkov prírody, najmä záhradkárov. Chránený, zraniteľný, trváci, na teplo a dostatok svetla náročný druh.

Kozia brada východná (*Tragopogon orientalis*): Preferuje slnečné stanovištia. Rastie na lúkach, pastvinách, medziach, násypoch, priekopách, pri okrajoch komunikácií, na trávnatých stráňach, rumoviskách, koľajiskách, úhoroch, okrajoch viníc a v lesných lemoch. Kvet má zlatožltý, priemeru až 7 cm, plody sú nažky s výrazným zobáčikom.

Poniklec obyčajný (*Pulsatilla vulgaris*): Fialové poniklece, žlté koberce hlaváčika jarného, pestrofarebné trsy kosatca úzkeho, vo vetre sa vlniace kavyle vtlačajú južným i západným svahom Devínskej kobyly typický stepný ráz. Poniklec obyčajný veľkokvetý rastie na jej juhozápadnom a západnom svahu. Krásna skalnička s páperovými svetlo zelenými listami a pohárovitými fialovými kvetmi so žltým stredom.

Snežienka jarná (*Galanthus nivalis*): Kvitne od februára do marca, plodom je tobolka. Rastlina je jedovatá, obsahuje mnoho druhov alkaloidov, medzi nimi galantamín. Najjedovatejšou časťou je cibulka. Konzumácia vyvoláva hnačku a zvracanie. Na Slovensku bola od roku 1999 do 2003 zákonom chránená, teraz sa smie mimo chránených území zbierať.

Vika huňatá (*Vicia villosa*): Jednoročná, pomerne mohutná, políhavá alebo popínavá bylina husto porastená drobnými chlpkami, ktoré jej dávajú striebřitý nádych. V našej prírode je to síce nepôvodný druh, ale je hojne rozšírená a považovaná za archeofyt. Dávnejšie sa na poliach často pestovala ako krmivo pre domáce zvieratá a pomocou semien sa rozširovala do okolitej krajiny.

Záraz žltá (*Orobanchae lutea*): Záraz žltá parazituje na rastlinách z čeľade Fabaceae, býva 20–65 cm vysoká, so svetlými stopkatými žliazkami. Záraz žltá (spolu so zárazou vyššou a alsaskou) je ozdobou lesostepných porastov Devínskej Kobyly.

Cieľom chráneného územia je jeho zachovanie

Čo znamená Natura 2000?

Natura 2000 je názov sústavy chránených území členských krajín Európskej únie a hlavným cieľom jej vytvorenia je zachovanie prírodného dedičstva, ktoré je významné nielen pre príslušný členský štát, ale najmä pre EÚ ako celok.

Sústava chránených území má zabezpečiť ochranu najvzácnejších a najviac ohrozených druhov voľne rastúcich rastlín, voľne žijúcich živočíchov a prírodných biotopov vyskytujúcich sa na území štátov Európskej únie a prostredníctvom ochrany týchto druhov a biotopov zabezpečiť zachovanie biologickej rôznorodosti v celej Európskej únii. Základom pre vytvorenie sústavy Natura 2000 sú dve právne normy EÚ. Sústavu NATURA 2000 tvoria dva typy území. Prvým sú osobitne chránené územia (Special Protection Areas, SPA) - vyhlasované na základe smernice o vtákoch - v národnej legislatíve: chránené vtáčie územia. Takouto lokalitou u nás je na príklad chránené vtáčie územie (CHVÚ) Dunajské luhy, CHVÚ Malé Karpaty a Niva rieky Moravy.

Druhým sú osobitné územia ochrany (Special Areas of Conservation, SAC) - vyhlasované na základe smernice o biotopoch - v národnej legislatíve: územia európskeho významu - pred vyhlásením, po vyhlásení je územie zaradené v príslušnej národnej kategórii chránených území. Tu spomeňme Chránenú krajinnú oblasť (CHKO) Malé Karpaty (Devínska Kobyla, Homolské Karpaty - oblasť Lamača a Vydrice).

Vyššie spomínané dve smernice predstavujú doposiaľ najkomplexnejšiu právnu normu na ochranu prírody vo svete. Zoznamy vybraných druhov voľne rastúcich rastlín, voľne žijúcich živočíchov a prírodných biotopov, ktoré sú významné pre Európsku úniu, tvoria prílohy uvedených smerníc. Na Devínskej Kobyle sú prítomné tieto európsky významné biotopy: xerothermné kroviny; porasty borievky obyčajnej; pionierske porasty na plytkých karbonátových a bázických substrátoch zväzu *Alyso - Sedion albi*; suchomilné travinno-bylinné a krovinné porasty na vápnom podloží (dôležité stanovišťa orchideí); subpanónske travinno-bylinné porasty a panónske travinno-bylinné porasty na pieskoch (týka sa Sandbergu). Smernice kladú dôraz na to, aby výber území NATURA 2000 bol vykonávaný na základe vedeckých podkladov (komplexných údajov o rozšírení a stave populácií jednotlivých rastlinných a živočíšnych druhov, údajov o rozlohe a zachovalosti biotopov). Výsledná sústava by mala zahŕňať najhodnotnejšie územia bez ohľadu na vlastnícke vzťahy či súčasné hospodárske využívanie. NATURA 2000 má zabezpečiť priaznivý stav populácií vybraných druhov živočíchov a rastlín a priaznivý stav biotopov, čo však vôbec nevylučuje hospodárske aktivity v územiach, pokiaľ tento priaznivý stav nenarúšajú.

Dúbravský minisprievodca po sochách vo verejnom priestore

Prest'ahovaný Bagar, zamyslená matka, drak, ktorý prežije

Asi málokto si pamätá, že stál na Hviezdoslavovom námestí, a že sa gigantický Andrej Bagar do Dúbravky sťahoval. Alebo aj to, že v mestskej časti bola sobášna sieň. Na jej minulosť dodnes odkazuje dielo s názvom Manželstvo v átriu evanjelického domu na ulici M.Sch.Trnavského. Detskú hravosť a fantazijný svet zas pripomínajú sochy na pešej zóne na Landauovej ulici. Detská preliezačka či Hracie prvky sú príhodnými názvami sochárskych diel. Pri tvorbe „minisprievodcu“ sme siahli po veľkom súpise sochárskych diel v Bratislave. Má päť zväzkov, 810 strán súpisu a v nich okolo 700 diel. Pracovali

na ňom kunsthistorici Sabina Jankovičová a Roman Popelár a popisuje sochy na území hlavného mesta z rokov 1945 až 2012. Dnes, v druhom pokračovaní, vám predstavujeme sochy okolo nás, diela vo verejnom priestore v Dúbravke. Aby sme vedeli, čo míňame...

Andrej Bagar

autor: Ferdinand Bollo a Dušan Kuzma, rok: 1986

miesto: Park Družba, Beňovského 8

Patrí už k Dúbravke, hoci dúbravská nebola. Socha Andreja Bagara. Stála na Hviezdoslavovom námestí, kde ju odhalili v roku 1986. Vedenie bratislavského Starého Mesta sa však o necelých dvadsať rokov neskôr rozhodlo sochu z námestia odstrániť a vtedy o ňu prejavila záujem Dúbravka. Dôvodom sťahovania sochy bola komunistická minulosť Andreja Bagara.

V roku 2004 ju potom presťahovali do Parku Družba. Požiadal o to vtedajší dúbravský starosta Peter Polák. Socha režiséra, herca a divadelníka Andreja Bagara sa tak premiestnila z centra hlavného mesta do blízkosti „svojej“ ulice – Bagarovej ulice v Dúbravke.

Bronzová socha v nadživotnej veľkosti má päť metrov, jej autorom je akademický sochár František Bollo. Autorom bronzového dielu s nápisom a celkového riešenia súsošia bol architekt Dušan Kuzma.

Andrej Bagar bol divadelným režisérom, absolvoval pražské konzervatórium, pôsobil ako herec a režisér SND v Bratislave.

Hracie prvky

autor: Jaroslava Šicková, rok: 1984

miesto: Landauova 20

Nevysoké dielko pri prírodnom ihrisku na Landauovej nesie príhodný názov Hracie prvky. Deti z jednotlivých „vln“ betónového dielka ozdobeného keramikou preskakujú, prechádzajú sa po povrchu. Vymýšľajú hry. K vyšším „vlnám“ vedú nižšie...

Dielo stojí v Dúbravke od roku 1984. Jeho autorkou je sochárka, vysokoškolská profesorka Jaroslava Šicková. Študovala v sochárskom ateliéri na Vysokej škole výtvarných umení u profesora Jozefa Kostku, svoje sochárske práce vystavovala na mnohých prehliadkach na Slovensku aj v zahraničí. Od roku 1984 sa venuje arteterapii, je tiež autorkou viacerých publikácií. Po Nežnej revolúcii nastúpila na Pedagogickú fakultu Univerzity Komenského v Bratislave, kde založila študijný program venovaný arteterapii. Vytvorila aj organizáciu Terra Therapeutica, združenie slovenských arteterapeutov, ktorého je predsedníčkou, a v roku 2015 Inštitút pre vzdelávanie v arteterapii.

Detská preliezačka

autor: Ján Šicko, rok: 1983

miesto: Mikuláša Schneidera-Trnavského 8

Pešiu zónu Landauova – Mikuláša Schneidera Trnavského zdobí aj ďalšia socha. Podobne ako dielo s názvom Hracie prvky, aj toto dielo s názvom Detská preliezačka nabáda na hru a podobne je vytvorené z betónu a zdobené keramikou. Mestská časť v spolupráci s autorom objektu, výtvarníkom Jánom Šickom, opravovali dielo v roku 2018. V júni toho roku akademický sochár nanovo aplikoval vyhotovené časti keramickej mozaiky v intenciách svojho pôvodného návrhu z roku 1983.

Dielo tvoria betónové kocky s motívmi rozprávkových bytostí - čiernokňazník s dlhým nosom, biely koník, princezná vo veži, zvieratká s fragmentami prírodnej scenérie. Mozaiky pestro, hravo a originálne dotvárajú i menia fádne steny pomerne veľkých kociek z betónu. Stoja v troch radoch na sebe v tvare L s dvomi samostatne stojacimi kockami. Ján Šicko študoval na Vysokej škole výtvarných umení v Bratislave u profesora Jozefa Kostku. Od roku 1975 žije a tvorí v Lamači.

Dievča s knihou

autor: Teodor Baník, rok: 1980

miesto: Nemčíkova

Kedysi vraj v objekte, pred ktorým stojí, fungovala miestna knižnica. Dnes sa knižnica zmenila na pohostinstvo, reštauráciu, socha však ostala. Dievča s knihou „posedáva“ v zeleni na Nemčíkovej. Ide o vysokú figurálnu kamennú sochu Teodora Baníka z roku 1980 na betónovom podstavci. Zobrazuje sediace dievča, v pravej ruke drží knihu a v tvári má zadumaný výraz.

Sochu v minulosti poškodili vandali sprejom, mestská časť ju v roku 2016 v spolupráci s reštaurátormi obnovila, očistila.

Teodor Baník študoval na Vysokej škole výtvarných umení v Bratislave na oddelení figurálneho sochárstva u prof. Alexandra Trizuljaka, prof. Jozefa Kostku, kde neskôr pôsobil taktiež ako pedagóg.

Slovenský sochár bol blízkym priateľom Alexandra Dubčeka. Jeho sochárske dielo je zamerané na komornú a pamätníkovú tvorbu, ako aj na výtvarné riešenie v architektúre. Pôsobil prevažne v Bratislave.

Bazovského – fontána

autor: Štefánia Krumlová, rok: 1976

miesto: Bazovského 4

Fontána na Bazovského ulici je technickou fontánou z betónu. Ide o kaskádovitú fontánu, pričom vystrekujúca voda môže vytvárať dojem široko rozloženého kvetu. Voda vystrekuje kolmo nahor z jedenástich trysiek a z obvodu 70 trysiek do strán.

Fontánu navrhla architektka Štefánia Krumlová. Tá je známa projektovaním moderných obytných súborov, navrhla typové bytové a školské stavby. Z jej návrhov vznikli mnohé školské a predškolské zariadenia pre viaceré bratislavské sídliská. Fontánu na Bazovského navrhla v roku 1976.

Kaskádovitá fontána je rozdelená na tri časti, tri odstupňované bazény, ktoré sú navzájom prepojené. V najväčšej z nich je osadený oceľový kruh s priemerom dva metre, v druhej časti vyčnieva v strede ďalšia časť fontány z trubiek menšieho prierezu.

Druhá dúbravská fontána stojí neďaleko Kultúrneho centra Fontána na Ožvoldíkovej, termín jej postavenia i autor sú neznáme.

Kvetinová spomienka

autor: Ladislav Gajdoš, rok: 1981

miesto: Ľuda Zúbka 6

Možno preto, že v minulosti v ich blízkosti fungovala dúbravská sobášna sieň, ich Dúbravčania nazývajú družičky. Ide o sochy, ktoré tvoria dielo pod názvom Kvetinová spomienka. Súsošie stojí v zeleni neďaleko Domu služieb na ulici M. Sch. Trnavského, odhalené bolo v roku 1981. Jeho autorom je akademický sochár Ladislav Gajdoš.

Umelecké dielo tvorí osem postáv dievčat s náručiami plnými kvetov. Každá samostatne stojaca plastika je vyhotovená z pálenej keramiky, viaceré časti sú pospájané a spevnené zvnútra betónom. Mestská časť s podporou Bratislavského samosprávneho kraja dala sochy v roku 2018 obnoviť reštaurátormi.

Sochár Ladislav Gajdoš sa narodil v roku 1940 v Sabinove, je absolvent Vysokej školy výtvarných umení v Bratislave a Akadémie výtvarného umenia v Prahe. Pri príležitosti storočnice Československa vytvoril trojmetrovú plastiku Gajdošove valašky - 100 rokov v dobrom i v zlom.

Manželstvo

autor: Ladislava Snopková, rok: 1980

miesto: Mikuláša Schneidera-Trnavského

Dielo s názvom Manželstvo sme odfotili počas návštevy Evanjelického zborového domu na ulici M.Sch.Trnavského. Pôvodne objekt slúžil ako sobášna sieň, obec ho predala evanjelickej cirkvi v roku 2002, pričom evanjelici tu mávali pravidelné bohoslužby už od roku 1995. Socha Manželstvo stojí na kamennom podstavci v átriu budovy. Jeho autorkou je Ladislava Snopková. Na jednej strane diela z vračanu, čiže vápenca z Bulharska, rozoznávame mužskú a ženskú tvár, druhá strana krídla znázorňuje pohyb, ľahkosť.

Akademická sochárka Ladislava Snopková je dcérou národného umelca Ladislava Snopeka, sochára a medailéra. Spolu s otcom a tromi sochármi sú tvorcami veľkého sochárskeho diela - Stuha priateľstva z roku 1985 na Prístavnej ulici.

K dielam v Evanjelickom zborovom dome patrí okrem sochy Manželstvo aj nový oltár z ónyxu s veľkým dreveným krížom, z návrhu profesora Jána Miloslava Bahnu. Posväcovali ho v marci 2019.

Stéla ku dňom Kyjeva

autor: Ambróz Balážik, Rastislav Miklánek, rok: 1984

miesto: Bullova 25

Kamenná sa nachádza neďaleko Základnej školy na Beňovského ulici. Stéla alebo tiež stĺp, pamätník s nápisom. Stojí tu tak už viac než 30 rokov, presne od roku 1984. Je z umelého kameňa a je dielom dvojice sochárov – Ambróza Balážika a Rastislava Miklána.

Ak máte pri pohľade na ňu pocit, že ste ju už videli, je to možné. Obdobná totiž stojí aj na frekventovanom mieste na Kamennom námestí v Bratislave či v zámockom parku v Rusovciach na Balkánskej ulici. Akademický sochár Ambróz Balážik je v Bratislave známy aj ako autor Fontány Holubice na Kravčinského v Petržalke. Je tiež autorom súsošia mladých žien v bojnických kúpeľoch. Spoluautor stély v Dúbravke je Rastislav Miklánek.

Bol to popredný slovenský sochár a reštaurátor. V hlavnom meste možno vidieť viacero jeho diel, jedno napríklad na Poľnej ulici v Medickej záhrade, znamenia zverokruhu na Viedenskej ceste či Pylón s motívom slnka na Drieňovej.

Drak

autor: Štefan Prokop, rok: 1983

miesto: Hanulova 29

Socha, ktorá je a aj bude súčasťou. Drak, plastbetónové sochárske dielo, ostane na stene pri ihrisku na Hanulovej aj po revitalizácii verejného priestoru, ktorá sa tu začala. Zahŕňať má multifunkčné športovisko, detské ihrisko pre menších, originálnu šmykľavku s využitím terénu, pódium pre komorné vystúpenia, podujatia i lezeckú stenu v blízkosti draka.

Draka vytvoril Štefan Prokop, rodák z Galanty. Bol to slovenský akademický sochár, ktorý študoval na Vysokej škole vysokých umení v Bratislave. Venoval sa komornej a monumentálnej sochárskej tvorbe, reliéfu, medailérstvu a kresbe. Od roku 1968 žil v Pezinku, kde má aj vlastnú galériu, pôvodne ateliér umelca.

Pre umelca bola typická nechuť slúžiť režimu. „Pred požiadavkami normalizačného režimu unikal do iných sfér, pohyboval sa na pôde surrealizmu či magického realizmu,“ napísal o ňom novinár Alexander Balogh.

Matka

autor: Pavol Tóth, rok: 1980

miesto: Talichova 2

Robustná, vo veľkých rukách pevne drží dieťa, z malého kopčeka pozerá v dial'. Výraz pokojný aj plný odhodlania zároveň. Matka. Veľká biela kamenná socha Talichovej ulici. Jej autorom je sochár Pavol Tóth. Pre jeho tvorbu bola typická žena. Žena v rôznych podobách, tvaroch, figúrach. Žena ako symbol, metafora. Pavol Tóth sa narodil vo Vinosadoch, študoval na Umeleckopriemyselnej škole v Bratislave a potom na Vysokej škole výtvarných umení v Bratislave. Bol spoluzakladateľom Skupiny Mikuláša Galandu v roku 1957. Vytvoril viacero dekoratívnych diel vo verejnom priestore v Bratislave. Okrem Dúbravky napríklad pozoruhodnú sochu Pod sprchou, ovplyvnenú Giacomettim, na Nekrasovej ulici v Starom Meste, sediacu figúru ženy pod názvom Posolstvo mieru v Petržalke, dielo Smútok v areáli Krematória i sochy pre kúpele v Piešťanoch, Dudinciach, Lúčkach.

Spracovala: Lucia Marcinátová

Foto: Peter Považan

V Dúbravke sa na Veľkú noc svätili jedlá v kostole. Prvým chodom bolo vajíčko

Omrvinky na liečenie, púčky chorému, obradné umývanie

Text: Lucia Palšová

Na Veľkú noc, najeme sa moc, veď keď príde ducha, bude do pol brucha. Rýmy, zvyky súvisiace nielen s Veľkou nocou, ale aj príchodom jari. Roľníci verili, že rituálmi môžu napríklad privolať jar. Zelený štvrtok bol zas spojený s obradným umývaním, pri ktorom sa tiež rýmovalo: „Čo vidím, nech rastie, čo stieram, nech skape!

Podľa kalendára sa začína jar dňom jarnej rovnodennosti. Zvyky a obyčaje súvisiace s jarným zvykoslovím môžeme rozdeliť do dvoch skupín.

Jedna skupina definitívne ukončuje zimu a oslavuje nastávajúcu jar s pučaním konárikov a prvých kvetov. Tieto zvyky a obrady sa sústreďujú na prosperitu a zabezpečenie plodnosti blížiaceho sa ročného obdobia. Viaz sa k nim vynášanie Moreny a nosenie „letka“. Toto zvykoslovie bezprostredne predchádza nastávajúcemu veľkonočnému obdobiu, ktoré predstavuje druhú časť jarného zvykoslovía.

Smrtná nedeľa

Roľníci dobre poznali striedanie ročných období, no nepovažovali ich za súčasť zákonitostí prírody, ale za dôsledok pôsobenia nadprirodzených síl. Preto sa domnievali, že príslušnými rituálmi možno ten ktorý proces urýchliť a korigovať ho želaným smerom.

Od stredoveku nosili po obci figurínu ženy, zriedkavejšie muža, ktorú napokon hodili do vody, alebo spálili. Verili, že tak vyženú z obce nebezpečné choroby a tým aj smrť, že vypudia z chotára negatívne sily, ktoré zadržiavajú vegetáciu, no predovšetkým, že urýchlia odchod samotnej zimy. Najstarší doklad o tomto zvyku na území Slovenska pochádza zo šestnásteho storočia. Na smrtnú nedeľu dedinská mládež obliekla kus dreva do ženských šiat a za spevu ju odniesli k najbližšiemu potoku. Tu strhli z figuríny šaty a drevo hodili do vody. Potom sa vrátili so spevom naspäť a miestny richtár im dal obed. Takto ľudia verili, že zabránia prepuknutiu morovým a iným nákazám u zvierat a ľudí. Sprievodné spevy sa líšili od regiónu ku regiónu.

V spišskej obci Kľukňava spievali: „Ide smrťka s kúdelú, na tú Smrtnú nedeľu. A ty máj, kravám daj a na kone nezapomínaj.“

V Liptove zasa spievali: „Muriena zo vsi, kde si prebývala? Na tom vyšnom konci, v otrhanom domci. Čo ti tam dávali, sukňu mi driapali. Po kúsku mi ju do vody hádzali.“

V niektorých obciach na Horehroní sa vynášanie Moreny viazalo pôvodne k fašiangom, čo mohlo mať súvis s kultom masiek. V dvadsiatom storočí ju už vynášali na Smrtnú nedeľu, ktorú nazývali aj Marajnovou. Deti hádzali do Moreny sneh a blato, na znak toho, že je v obci nežiaduca.

Kvetná nedeľa

Tak ako Morena symbolizovala zimu, prichádzajúcu jar zvestovali zelené, vrbové alebo lieskové konáriky. Zelené konáriky dievčence ozdobili maľovanými vajčkami i stuhami a potom obchádzali domy a spievali: „Milé leto, milé, kdes' tak dlho bolo? V pivnici na lavici, v červenej ružici.“

V okolí Hlohovca zasa spievali: „Nesieme vám máj, pod zelený háj. Svätý Peter, svätý Ján, vyneste nám vína džbán.“

Rozvíjajúce sa vrbové prúty, známe ako bahniatka, maňky, kozičky, kočičky svätli na Kvetnú nedeľu kňaz kadidlom a svätenou vodou. Ľudia si po príchode z kostola zastokli bahniatka pod obrazy a pri búrkach položili konárik do okna, aby bol dom chránený.

Okolo Zvolena okiadzali vrbovými púčikmi chorého, ktorého bolelo hrdlo, na Orave dávali púčiky do prvej brázdy, na východnom Slovensku ich zas uložili k prvému zasadenému zemiaku. Pokrmu konzumované na Kvetnú nedeľu mali magicko-ochrannú silu. Na obed bývali rôzne cestoviny, často posypané makom, aby na obilí narástli dlhé klasy s množstvom zrna. Niekde varili aj strukoviny, ktoré boli v jedálnom lístku našich predkov bohato zastúpené. Kvetná nedeľa bola vo všeobecnosti považovaná za posvätný deň s čím súvisel aj zákaz niektorých činností, napríklad pranie či vešanie bielizne.

Umývanie na Zelený štvrtok

Zelený štvrtok bol spojený s obradným umývaním obyčajne pred východom slnka. V niektorých obciach sa umývali v potoku aj viac ráz. Umývať sa chodili muži, ženy i dospelá mládež.

Mládenci brodili na potoku aj kone, aby boli zdravé a silné. Kto mal lišaje, chrasty, bradavice, vrede a svrab, mal čakať na východ slnka, umývať postihnuté miesto a odriekať: „Čo vidím, nech rastie, čo stieram, nech skape!“

Handričku potom pustili dolu vodou. Veľkonočnou vodou si mnohí ľudia aj vyplachovali ústa, aby ich neboleli zuby. Na severnom Spiši pri tom odriekali: „Vodička čistučká, Kristova matička, omývaš brehy, korene, omývaj i mňa, biedne hriešne stvorenie.“

Rovnaká starostlivosť sa venovala aj dobytku. Pastieri si dali vysvätiť biče, ktoré mali chrániť dobytok. Do niektorých stajní kladli na seno bahniatka. Dobytky zvykli aj okiadzať drevenými žeravými uhlíkmi, respektíve kropiť svätenou vodou.

Cesnak či kolomaž na stajňu

Podobné praktiky sa viazali aj na Veľký piatok. Ľudia verili, že z noci zo Zeleného štvrtka na Veľký piatok sa schádzajú strigy na určitých miestach chotára a ich činnosť je namierená hlavne proti dobytku. Večer natierali dvere stajní kolomažou či cesnakom, no používali aj ďalšie ochranné prostriedky. Na Veľký piatok sa pamätalo nielen na kravy, ale aj na ostatné domáce zvieratá. Všade tam, kde gazdovia dávali ovce na salaš, museli si ich označiť, aby ich na jeseň spoznali aj vo veľkom krdli. Toto značkovanie obvykle robili na Veľký piatok. Ráno ovce dostali soľ, aby boli celý rok zdravé. V Liptove dávali tento deň kozám po vajíčku, aby mali veľa mlieka.

Na Záhorí gazdiná vzala od kláta, kde rúbali drevo, niekoľko triesočiek a hodila ich sliepkam do hniezda, nech neznášajú vajcia. Na Veľký piatok sa väčšinou nič nesadilo ani nesialo. Ľudia verili, že v tento deň sa rýchle hoja rany u ľudí, zvierat i rastlín. Preto práve v daný deň hovorievali magické formulky a verili v ich magický účinok.

Obradné varenie na Bielu sobotu

Biela sobota bola zo zvykoslovného hľadiska pokračovaním oboch predchádzajúcich dní. V domácnosti sa venovali vareniu a pečeniu obradných jedál. Z mäsitých pokrmov sa pripravovala predovšetkým bravčovina. Často sa varila šunka, hoci v minulosti nebola natoľko bežná ako je tomu v posledných desaťročiach. Gazdiné varili aj údené mäso, klobásky či huspeninu. Masť zo šunky odkladali na liečenie rán. Ľudia si ňou natierali nohy a dobytku šije.

K najstarším veľkonočným jedlám patrili vajíčka. Pripravené jedlá sa väčšinou konzumovali až v nedeľu. V sobotu sa na obed jedávala kyslá polievka pripravená z vývaru údeného mäsa, zahustená vajcom alebo cestovinou. Na večeru bývala kapustnica s hribkami, korením, cesnakom a zápražkou.

Veľká noc v Dúbravke

Na Veľkonočnú nedeľu bolo v Dúbravke zaužívané svätenie jedál v kostole. Dúbravské ženy priniesli v košíkoch chlieb, mäso, veľkonočnú pletenku, vajíčka. Posvätené jedlo potom odniesli domov a zvyšky využili aj ďalej. Napríklad, omrvinky z posväteného chleba mali magickú moc. Stolovanie na Veľkonočnú nedeľu pripomína Štedrú večeru. Stôl bol pokrytý bielym obrusom, často tým istým ako na Vianoce. Chlieb, ktorý položili na stôl, sa nesmel v ten deň odkladať.

Prvým chodom bolo vajíčko. Gazda ho rozdelil medzi prítomných. Hoci bolo na stole aj mäso, mnohí ho nejedli, hlavne šunku ani iné mäso z dobytky z obavy, aby o niektorý kus neprišli. Na hydinu sa takýto zákaz nevzťahoval a preto mäso z hydiny často predstavovalo hlavný chod. Omrvinky zo stola si ľudia odkladali na liečenie, do siatin alebo ich dali sliepkam. Ženy a dievčatá pripravovali kraslice, ktoré varili v cibuľovej šupe, prípadne s inými rastlinami. Umelé farby sa pôvodne nepoužívali, neskôr zvykli variť vajcia spolu s rôznymi farbami krepového papiera.

Vajíčka tak boli rôznofarebné. Bežné bolo aj maľovanie vzorov jednou alebo viacerými farbami. Na kraslice, ktorý určili dievčatá svojim nápadníkom, zvykli napísať: Koho ja milujem, tomu tú krasličku darujem: Červené vajíčko mám, koho rada vidím, tomu ho dám.

V okolí Bratislavy aj v Dúbravke bolo tiež známe šibanie aj polievanie na Veľkonočný pondelok. Chlapci chodili s korbáčom pleteným v „osmero“. Najprv dievky obľali a potom vyšibali. V každom dome bolo pre nich pripravené pohostenie. Chlapci chodili v skupinkách, starší, ale aj mladší pre každú dievku mali pripravené veršičky: „šiby, ryby, masné ryby, kus koláča od korbáča, kázal kadlec aj kadlečka, abys dala tri vajíčka, jedno biele, druhé čierne a to tretie zafarbené“. Chlapci dostali koláč, vajíčko a k tomu drobný peniaz.

Veľa vody

Na Orave, smerom na východ, šibanie ustupuje pred polievaním. V obci Zuberec ešte pred prvou svetovou vojnou ženy kúpali v nedeľu mužov a v pondelok to bývalo opačne. V utorok ženy a dievčatá

mužov šibali. Rozdiel bol v tom, že mládenci chodili do domov, kde ich pohostili a obdarovali, zatiaľ čo ženy a dievčatá využívali stretnutia vonku.

Po druhej svetovej vojne sa forma kúpačiek začala rýchlo meniť. Dnes sa len málokedy stane, že mládenci vytiahnu dievča z domu a okúpu ho v potoku. Rovnako zriedkavo sa stretneme s oblievaním s vedrami. Dievčatá očakávajú kúpačov doma a už sa tak neschovávajú ako prv. Veľkonočné zvykoslovie na Slovensku sa však stále traduje a vzhľadom na rozmanitosť tradícií jednotlivých regiónov si je stále z čoho vyberať.

Rady nielen dúbravským záhradkárom

Prevetráme trávnik, omladíme stromy

Sneh zliezol, mráz ustal, jar sa blíži a záhrady opäť ožívajú. Zopár rád priniesol MILAN TRSTENSKÝ, člen komunitnej Vodárenskej záhrady o. z. Živica.

Záhradkár v marci: Po jarnej rovnodennosti sa deň predlžuje, začínajú pučať ruže, ríbezle, egreše, neskôr ovocné stromy. Zem pomaly rozmŕza, vychádzajú bledule a snežienky. Ruže: Keď nemrzne, odstriháme najskôr popínavé druhy, potom kríčkové, odhrnieme kompost od koreňov, v suchom predjarí aplikujeme prvú zálievku. Ovocné stromy: Za vhodného suchého počasia vykonávame presvetlovací, prípadne zmladzovací rez. Začíname so staršími stromami jadrovín, mladšie stromy a broskyne režeme nakoniec. Drobné ovocie: Ak nemrzne, presvetlíme kríky egrešov a ríbezlí, vyčistíme maliny, upravíme černice. Prihnojíme kompostom. Nové výhonky ríbezlí skrátime, staré, 2-5 ročné vyrežeme. Zelenina: keď pôda rozmŕzne a prestane sa lepiť na motyku začneme s výsevom skorej zeleniny ako reďkovky, mrkvu, šaláty, pór, pokiaľ sme nestihli v jeseni tak cesnak a cibuľu.

Železnými hrabľami prevetráme trávnik, pohrabeme staré lístie a odstrihnuté zvyšky rastlín.

Biele sochy sa objavili na sídlisku

Snehuliak ako senátorka aj socha od Michelangela

Snehuliaci majú svoje tradície, súťaže aj rekordy. Najvyšším snehuliakom je snehová žena s výškou 38 metrov, ktorú stavali viac než mesiac.

Vianočný čas bol na sneh dosť skúpy, ale Perinbaba vo februári konečne vysypala svoju perinu aj na našu Dúbravku. Len malá prechádzka cez Park Pekníkova okolo ihriska Britskej školy ma nadchla množstvom bielych postavičiek, ktoré tu do rána pribudli.

Detská fantázia má neobmedzené hranice, ale s deťmi tentoraz „tvrdzo pracovali“ aj dospeláci. Snehuliak malý, krivý, bez mrkvy, ale aj s čapicou, bez metly, ale aj s rúškom. Dokonca tu pribudla aj ro-dinka „Pekníkovcov“, ako nazval zoskupenie snehuliakov v parku môj syn.

Ako by mal taký tradičný snehuliak vyzeráť? Mal mať aspoň tri gule, mrkvu ako nos, na hlave starý hrniec a uhlíky ako gombíky. V ruke starú metlu, alebo konárik zo stromu. Staré veci, ako šál a rukavice, môžu slúžiť na dozdobenie.

Snehuliaci píšu aj svoje rekordy. Svetový rekord zatiaľ drží 38 metrov vysoká snehová žena, ktorá bola postavená za niečo vyše mesiaca. Bolo to v štáte Maine na počesť miestnej senátorky. Preto ide o snežnú ženu, ktorá výškou prekonalala aj Guinnessovu knihu rekordov. Mihalnice mala vyrobené zo starých lyží, takže na ne dovidí aj obyčajný smrteľník zdola zo zeme.

Na Slovensku sa tiež konajú súťaže v stavaní snehuliakov. V Mikušovciach pri Ilave majú zatiaľ rekord s vyše 5 metrovým snehuliakom.

A kde sa snehuliak vzal? Nikto nevie, kto vynášiel prvého snehuliaka. Hovorí sa, že to boli Inuiti, lebo už mali skúsenosti so stavbou iglu. V 15. storočí vytvoril sochár Michelangelo Buonarroti prvú snehovú figúrku. V 18. storočí sa už začal používať názov snehuliak a bol ilustrovaný v nemeckej detskej knihe. Snehuliaci boli kedysi zobrazovaní ako zimné príšery, pretože vraj prinášali silné mrazy a boli hrozbou pre ľudí. Postupne sa od týchto povier upustilo a snehuliak sa stal symbolom zimy a najobľúbenejšou snehovou postavičkou detí.

Zora Boháčová

Kultúrne tipy online

Paralely a paradoxy vo videu

Výstava Edmunda Gwerka v Mirbachovom paláci Galérie mesta Bratislavy s názvom Paralely a paradoxy predstavuje 80 autorových vrcholných diel. Keďže si ju v súvislosti s opatreniami a novým koronavírusom nemôžu ľudia pozrieť naživo, pripravila galéria video, kde si možno pozrieť detaily z príprav výstav a krátky kurátorský sprievod.

Video je prístupné na sociálnej sieti fcb Galéria mesta Bratislavy.

Firma Hubert a jej predchodcovia

Vinohradníctvo a vinárstvo je s Bratislavou a priľahlým okolím veľmi významne prepojené už oddávna. Pred 195 rokmi, v roku 1825, založili bratislavskí mešťania Johann Fischer a Michael Schönbauer prvú továreň na výrobu šumivého vína mimo územia Francúzska. Bola to historická chvíľa a podnikateľsky významný počin. V roku 1877 získala firmu rodina Hubert, ktorá nadviazala na túto tradíciu a pokračovala v úspešnom podnikaní so šumivým vínom v Bratislave. Kedy: 31. marca 2021 o 18:00, online bratislavskerozky.sk. Hostí: Štefan Hrivňák.

Tipy z dúbravskej knižnice

Romantikou proti jarnej únave

Na mesiac marec si pre vás Miestna knižnica Dúbravka pripravila ďalšie knižné tipy – tentokrát hrejivé a romantické čítanie, ktoré poteší aj chvíľami skleslé duše. A hoci otvorenie knižnice pribrzdila pandémia a obmedzenia, knižky čitateľov čakajú.

KAVIAREŇ V KODANI

Julie Caplin

Začítajte sa do príbehu mladej Katie, ktorej osud stihol aj za krátky čas hodiť nejedno poleno pod nohy. Po tom, čo ju jej priateľ a kolega okradol o nápad a získal povýšenie namiesto nej, sa vyberá do Kodane hľadať povestné dánske šťastie. Chce dokázať, že je vo svojej práci jednotka.

DCÉRA SNEHU

Eowyn Ivey

Nádherný, magický, očarujúci. Tak opisujú tento príbeh mnohí čitatelia. Jack a Mabel si budujú nový život na Aljaške a roky márne túžia po dieťati. Jedného dňa si postavia snehuliaka – dievčatko, vďaka čomu ich čaká cesta s kúzelným stvorením plným čara, múdrosti i detskej naivity.

NORMÁLNI ĽUDIA

Sally Rooney

Ako odlišní môžu byť dvaja ľudia? A dá sa aj v toľkej odlišnosti nájsť láska? Connell a Marianne sa s touto otázkou počas ich príbehu nemálo pasujú a často sa vracajú k tomu, že nemôžu byť spolu, no ani jeden bez druhého. A tak sa snažia stať sa normálnymi. Čo to však znamená? Veronika Frtúsová

Dúbravské recepty: Vegetariánska šošožemľ'a od grafika

Grafik Dúbravských novín Peter Považan hovorí neskromne, že lepší vegeburger nejedol. S receptom sa však podelil s čitateľmi. Môžete vyskúšať.

POTREBUJEME: 150 gramov šošovice, 1 stredná cibuľa, 2 strúčiky cesnaku, 1 – 2 mrkvy, šampiňóny, 80 – 100 gramov strúhanka, vajce, olej, soľ, čierne korenie, horčica, citrón

Postup: Prepláchneme 150 gramov šošovice a dáme ju variť. Počas toho si pripravíme nadrobno nakrájanú strednú cibuľu a dáme ju restovať na oleji. O chvíľu pridáme 2 strúčiky rozsekaného cesnaku. Keď všetko trošku pustí šťavu, pridáme na kocky nakrájanú mrkvu (asi 1 alebo 2), spolu porestujeme. Buď na začiatku alebo na konci, každý podľa svojho zvyku, pridáme čierne korenie a soľ. Po asi 15 minútach od pridania mrkvy preložíme túto zmes do druhej nádoby (bude sa nakoniec mixovať) a dáme na panvicu opieť šampiňóny, len tak nasucho asi 7 – 8 minút. Medzitým (asi 20 – 25 minút) sa nám uvarila šošovica, scedíme ju a polovicu pridáme ku zmesi. Pridáme aj opečené šampiňóny a vmiešame 2 čajové lyžičky horčice, čierne mleté korenie, šťavu z polovice citróna, dosolíme, ak treba. Zmes necháme vychladnúť. Po vychladnutí pridáme rozšľahané vajce a asi 80 - 100 gramov strúhanky. S naolejovanými rukami tvarujeme fašírky približne vo veľkosti hamburgerovej žemle. Obalíme ich v strúhanke, v prípade, že sa zdá zmes riedka, pridáme strúhanku. Smažíme na rozpálenom oleji 3-4 minúty z každej strany. Hamburgerovú žemľu si pripravíme podľa chuti, buď natrieme majonézou, alebo inou

omáčkou. Pridáme červenú cibuľku, bielu reďkovku, na to teplú šošofašírku, na ňu toastový syr, paradajku na plátky, zaváranú uhorku na jemné plátky, ako posledná na vrch rôzna šalátová zelenina. Celá šošožemľa musí byť mokrá, šťavnatá. Zmes z receptu vyjde približne na 8 hamburgerových šošofašíriek, vydrží v chladničke tri dni. Fašírka sa podávať aj s prílohou – zemiaky, prívarok, kaša... Dobrú chuť!

Je krásne sledovať, ako sa pes pod vašim vedením uzdravuje

Dočasná opatera je návyková

Text: Danko Šoporová

Vziať si psíka z ulice a poskytnúť mu milujúci domov je záväzok na niekoľko rokov. Máte strach? Ide to aj inak. V čase lockdownu a pretrvávajúcich opatrení záujem ľudí o pomoc nechceným psíkom narastá. My sme sa o tom porozprávali s MAGDOU Fülöpovou, ktorá zastrešuje organizáciu MAJME SRDCE. Máte podobné pohnútky a chcete pomôcť? Nie je nič jednoduchšie.

Pre mnohých ľudí je dočasná starostlivosť o psíkov stále neznámy pojem. Čo znamená?

Dočasná opatera je niečo ako prechodná stanica pre zvieratá, ktoré boli zachránené z ulice, alebo zo zlých podmienok, či prevzaté z útulkov. Tu čakajú na svoj trvalý domov, prechádzajú socializáciou, liečia sa zo zranení, ochorení, či z psychickej traumy.

Vy sama máte s týmto typom starostlivosti bohaté skúsenosti. Platí, že pre dočasnú starostlivosť môže byť vhodný naozaj každý? Veď tie psíky neraz potrebujú najmä teplo, pokoj, ide o veľmi vážne prípady.

Každý skúsený dočaskár raz začínal, preto si myslím, že dočasný domov zvieratku môže poskytnúť každý, kto má chuť pomáhať. Samozrejme je dôležité, aby začal so zvieratkom, ktoré na tom nie je až tak zle, napríklad po psychickej stránke. Každý si tiež musí zvážiť, či má dostatok času a podmienok na starostlivosť. To, ktorý dočaskár je vhodný pre dané zviera, určí väčšinou človek z organizácie alebo útulku, ktorý už s výberom má nejakú skúsenosť.

Býva dočasná starostlivosť aj časovo ohraničená?

Niektorí ľudia ponúknu časovo obmedzenú dočasnú starostlivosť, my však preferujeme miesto, kde môže zviera ostať až do adopcie, aby nebolo zbytočne stresované presunmi. Časovo obmedzené DO využívame skôr v urgentných prípadoch, keď zviera treba okamžite umiestniť do tepla a pohodlia a následne sa hľadá dlhodobejšia starostlivosť.

Ako je to s preplácaním nákladov na veterinárnu starostlivosť?

V prípade, že sa človek rozhodne pre DO a má záujem o hradenie nákladov spojených so starostlivosťou o zviera, vychádzame mu v ústrety. Výdavky však musia byť predom schválené.

Čo ak si psíka dočasná rodina obľúbi a chcela by si ho vziať nastálo. Aký je ďalší postup?

Stáva sa to často skôr u nových dočaskárov. Samozrejme, majú prednostné právo na adopciu, pokiaľ spĺňajú adopčné podmienky a vyjadria sa skôr, než je adopcia odkomunikovaná s niekým ďalším. S dočaskármi sme v kontakte a o možnostiach s nimi vždy komunikujeme.

Koľko psíkov v dočasnej starostlivosti by ste maximálne odporučila mať v jednej domácnosti?

To tiež záleží od toho, či je dočaskár skúsený, alebo iba začína. Lepšie je začať s jedným zvieratkom, aj keď ja vždy vravím, že dvom je veselšie. (úsmev)

Ako to býva so znášanlivosťou k iným domácim zvieratám? Najmä k mačkám?

Nie vždy vieme určiť znášanlivosť a aj podľa toho sa dočasná opatera vyberá.

Prosieb či výziev o dočasnú starostlivosť je v rámci organizácií, venujúcich sa záchrane psov, na sociálnych sieťach kvantum. Je vôbec čas venovať sa aj tomu, či nájdený psík putuje do dobrých rúk?

Samozrejme, to je prioritou. Je zbytočné zviera zachrániť a následne ho dať komukoľvek, o kom nič nevieme.

Ako je to po určitej dobe? Kontaktujete majiteľa, ktorý má psíka v dočasnej starostlivosti? Zisťujete, ako sa pes má? Predsa len, rukami vám ich počas mesiaca prejdú desiatky, ak nie stovky.

S dočasnými opatrovníkmi sme v pravidelnom kontakte až do adopcie psíka. Majú s nami dokonca podpísanú zmluvu, ktorá stanovuje podmienky medzi organizáciou a dočasným opatrovníkom.

Zrejme už fungujú „overené dočaskárky“, ktoré sú v poskytovaní tejto formy pomoci ako doma. Čo by však mal spĺňať nováčik?

Každý musí rátať s tým, že dočasná opatera je miesto, kde sa má zvieratko socializovať, čo-to naučiť, čo mu zvýši šance na adopciu. Preto by mal budúci opatrovník mať chuť a čas zvieratko takto pripraviť. Tiež by to nemal vzdať pri prvom probléme, keďže my skúsenejší už vieme, že všetko sa dá zvládnuť a sme pripravení kedykoľvek poradiť. (úsmev)

Na internete vídať aj veľmi naliehavé výzvy, kde ide doslova o hodiny, rozhodujúce o živote psíka. Je vtedy vôbec čas zaoberať sa faktormi ako plemeno psa, vhodnosť rodiny a podobne?

V urgentných prípadoch sa zviera umiestňuje buď na veterinu, alebo k skúsenejším dočaskárom a následne sa hľadá vhodné miesto.

Pes v dočasnej starostlivosti je samozrejme ďalej ponúkaný na adopciu. Čo musí spĺňať, kým sa tak stane?

Od nás zvieratká odchádzajú kompletne veterinárne ošetrené, kastované, ak to teda vek dovolí, čipované a vo väčšine prípadov socializované.

Aké typy psíkov sa umiestňujú najľahšie a naopak, s umiestnením ktorých býva väčší problém?

Malé plemená, šteniatka sa vždy umiestňujú ľahšie, ako veľké psy krížencov. Ale nemusí to byť vždy pravidlom.

Stáva sa, že psík si vytvorí silnejšie puto k dočaskárke, než k novému majiteľovi? Čo potom?

Psík si vytvorí puto k tomu, kto sa oňho s láskou stará a venuje sa mu. Samozrejme sa rýchlo na opatrovníkov naviažu, nakoľko sú to vo väčšine prípadov prvé láskavé bytosti, ktoré stretnú. Ak sa ale nájde milujúci domov, o čo sa vždy snažíme v maximálnej miere, zvyknú si rýchlo.

Odkiaľ najčastejšie pochádzajú psy smerujúce do dočasnej starostlivosti? Sú to psíky nájdené v prírode? Odchytené z nevyhovujúcich podmienok, napríklad z osád, alebo psíky od ľudí, ktorí zomreli?

Áno, to sú najčastejšie prípady. A treba spomenúť i ľudí, ktorí sa zvieratá z nejakého dôvodu vzdávajú.

Ako to býva v týchto rôznych prípadoch s ich adaptáciou?

Záleží to vždy od konkrétneho zvieratá, čo zažilo, kde žilo, či mu bolo ubližované, alebo mu nebola dopriata žiadna socializácia. Preto sa čas adaptácie líši.

Máme tu pandémiu, lockdown, ľudia pracujú z domu, deti nechodia do školy. Je toto vhodné obdobie na dočasné opatery? Alebo vzhľadom na psychickú záťaž, ktorú mnohí ľudia pociťujú, ešte väčšia „záťaž“?

Ja si myslím, že toto je určite vhodné obdobie si dočasnú starostlivosť vyskúšať. Práve počas tohto obdobia sa nám na dočasnú opateru hlási oveľa viac ľudí, ako po minulé roky, za čo sme nesmierne vďační.

Čo by ste odkázali ľuďom, ktorí ešte stále váhajú? Čo nám môže takáto pomoc do života priniesť?

Je krásne sledovať zviera, ako sa pod vašim vedením postupne mení, uzdravuje, získava dôveru. Ako sa mu práve vďaka vám mení život k lepšiemu. Pre mňa je dočasná opatera návyková a som presvedčená o tom, že moje kolegynky by vám povedali to isté.

Nepochybujte o sebe, radšej sa pochváľte

Pandémia nám tlačí na hlavu

Text: Danko Šoporová

Žiť niekoľko týždňov v izolácii, ako i (s)trpieť väčšie či menšie obmedzenia pohybu niekoľkokrát do roka, je ťažkou skúškou aj pre psychicky silných ľudí. Prečo je toľko zla na sociálnej sieti? Ako pandémia vplýva na našu psychiku a čo je z pohľadu odborníka pre človeka v aktuálnej situácii najnáročnejšie? Aj na tieto otázky nám odpovedal psychológ Mgr. LUKÁŠ ZAJAC, PhD., MSc.

Sociálne siete sú fenomén dnešnej doby. Koľko času na nich trávite vy?

Fúha, to mi nikdy nenapadlo merať, ale určite ich využívam najmä kvôli práci. Pracujem v oblasti poradenstva v riadení ľudských zdrojov, prednášam na vysokej škole, takže denne komunikujem s klientmi i študentmi. Na sociálne siete sa prihlasujem denne a o to viac, že mi v aktuálnej situácii uľahčujú, respektíve umožňujú vykonávať aj moju prácu.

Môžu sa vaši kamaráti - sledovatelia čo-to dozvedieť aj z vášho súkromia?

Niečo málo áno, ale súkromie si strážim. Filtrujem, čo môže ísť von, čo zo svojho života poodhalím a čo nie je vhodné, pretože ochrana súkromia je veľmi dôležitá. Na to mnohí z nás, žiaľ, zabúdajú.

Máte psychologické vzdelanie, samozrejme aj prax ako psychológ. Čím to podľa vás je, že podaktorí užívatelia majú potrebu dokumentovať na sociálnej sieti pomaly každý detail zo svojho života?

Sociálne siete sú fenomén dnešnej doby, o tom niet pochýb. Máte napríklad povolanie influencer, ktorý sa živí len prispievaním na sociálne siete. Tie sú ich život, hlavný zdroj obživy. A potom sa pozrime na obdobie, ktoré už takmer rok žijeme. Sociálne siete sú jedinečným nástrojom, ktorým svetu dokážete behom sekundy povedať, čo si myslíte, po čom túžite, teoreticky sa vieme spojiť s populárnym idolom, politikom a podobne. Pre ľudí je to lákavé. Ich posolstvá, názory možno vyslať do sveta hneď, avšak ostáva na konkrétnej osobe, do akej miery dokáže držať svoje emócie či momenty zo súkromia na uzde.

Čo je z pohľadu psychológa už za hranicou? Aké typy príspevkov, respektíve frekvencia ich pridávania?

Nie je to počet príspevkov, to si nemyslím. Ale skôr typy príspevkov. Manažovanie súkromia tu bolo odjakživa. Človek vedel, s čím sa podeliť chce, čo je mu už nepríjemné, vedeli sme, čo patrí iba našej rodine, priateľom, čo môže vidieť, obrazne povedané, celý svet. Sociálne siete tieto hranice zbúrali. Zrazu každý môže všetko, vrátane komentovania súkromného života iných.

Stáva sa aj vám, že pri pohľade na obsah podaktorých príspevkov vašich kamarátov a známych zdvíhate obočie?

Určite áno! (smiech)

Pozorujete v rámci používania sociálnych sietí aktuálne nejaký trend? Dominuje na nich konkrétny typ správania, niečo, čo má veľa užívateľov spoločné?

Máme štúdie, ktoré sa zamerali na správanie ľudí počas roka izolácie, pandémie. Nestretávame sa s blízkymi, mnohí z nás ani s rodinou, náš život sa podriadil mnohým obmedzeniam. Skrátka, zmenili sa pravidlá hry. Ak to mám povedať priamo, je to stav, ktorý nám „tlačí na hlavu“. Dostávame sa do stavu, ktorý v psychológii definujeme ako stresová situácia. Nejdeme na hokej, na pivo s kamarátmi či koncert obľúbenej kapely. Sociálne strádame. Náš život sa presunul do online priestoru, prihlásime sa na sociálnu sieť, tu komunikujeme a kompenzujeme nahromadené emócie, neraz obzvlášť nevyberaným spôsobom.

Bývajú ľudia, ktorí si profil na nich nezaložili, šťastnejší?

Ja si myslím, že určite áno. Sociálna sieť nenahradí osobný kontakt. Veľa ľudí si povie: „Veď vidím, že sa má dobre, nemusím sa jej / jemu ozývať atď. Teraz sú moderné internetové detoxy. Ľudia prichádzajú na benefity života mimo sociálnych sietí, chcú si od nich oddýchnuť. Navyše, sociálne siete vás držia v akýchsi bublinách. Veď ak ste povedzme hipster, lajkujete príspevky hipsterov, ak preferujete zdravú stravu, pridáte sa do skupiny na sociálnej sieti s rovnako zmýšľajúcimi ľuďmi. Niekomu to vyhovuje, no platí, že pokiaľ ľudia dokážu z bubliny vystúpiť, je to pre ich reálny život lepšie.

Podme k veľmi zaujímavej téme. Môže to, ako vystupujeme na sociálnej sieti, v nejakom smere ovplyvniť aj život nášho partnera?

Áno, je to spojené. Vieme si dohľadať, kto je s kým, ako sa správa, čo uznáva, ako trávi čas a tak ďalej. Ak som ja introvert, ale moja partnerka je pravý opak, žúruje každý víkend aj v čase lockdownu, vypovedá to niečo aj o mne. Asi. (Smiech) Takže jednoznačne áno.

Môže sa stať, prípadne stáva sa, že neuvážení príspevkov dokáže partnerovi vyslovene uškodiť? Napríklad pri uchádzaní sa o novú prácu.

Čoraz viac firiem praktizuje tzv. Social media background check. To znamená, že si napríklad pracovníka, či kandidáta na určitú pracovnú pozíciu, preklepnú na sociálnej sieti. Stalo sa už viackrát, že kandidát bol vo výberovom procese zamietnutý, pretože zastával ideológiu či názory nekompatibilné s danou spoločnosťou. Manažment súkromia, ktorý spomínam vyššie, netreba naozaj podceňovať.

Niet pochyb, že v dôsledku pandémie je i na vašu profesiu kladený veľký nápor. S akými problémami sa na vás ľudia obracajú najčastejšie?

Kvantum ľudí prišlo o prácu, a to je už samo o sebe veľká stresová udalosť. Okrem toho ako psychológ, silno vnímam i stratu sociálnych kontaktov. Stáva sa mi to aj bežne, mimo práce, volávajú mi single kamaráti, teda ľudia, ktorí sú počas pandémie v podstate sami so sebou doma. Zavolajú mi a ja cítim, že sa potrebujú vyrozprávať. Táto situácia je naozaj veľmi ťažká pre ľudí, ktorí žijú sami.

No nielen pre tých...

Pandémia ešte vyostruje tie horšie veci v nás. Prebudí skôr to negatívne, než pozitívne. Preto tiež narastajú štatistiky domáceho násillia, rozvodov, rozchodov.

Ako sa udržiavate v duševnej pohode? Darí sa vám neprenášať si negatívne emócie, s ktorými sa pri svojej práci stretávate na dennej báze, do súkromia?

Veľa som o tom v poslednej dobe uvažoval. Najťažšie je udržať každodennú rutinu. V mojom prípade je to dlhá prechádzka. Nech je akékoľvek počasie, nech mám akékoľvek množstvo práce, rôzne starosti, štádium lenivosti, čokoľvek, idem a hotovo.

Určite sa aj medzi našimi čitateľmi nájdu takí, ktorí momentálne prežívajú náročnejšie obdobie. Chceli by ste im niečo odkázať?

Pozrite sa na to, aký rok máte za sebou. Vďaka pandémie COVID-19 sa váš život obrátil naruby a vy ste napriek tomu dokázali všetko ustať. Nová vakcína nám dáva nádej, že sa postupne vrátíme k pôvodnému spôsobu života. Budte na seba hrdí, čo všetko ste prekonali, prispôbili sa novým výzvam a zvládli ich bez väčších problémov. Preto o sebe nepochybujte, ale radšej sa pochváľte za všetko, čo ste ustáli.

Úroveň developerských projektov z roka na rok stúpa

Titul si odniesli Čerešne

Už 15 rokov sa zástupcovia slovenského developerského trhu môžu so svojimi projektmi uchádzať o prestížne ocenenie CIJ Awards Slovakia. Zakladateľ medzinárodnej súťaže, ktorá má zastúpenie aj na Slovensku, Robert McLean, približuje, ako prebieha výberový proces ocenených, čo znamená získanie CIJ Award pre víťaza aj to, aké znaky by nemali chýbať kvalitnému rezidenčnému developmentu.

CIJ Awards vznikli ako iniciatíva odborného periodika „Central and Eastern European Construction and Investment Journal“, ktoré ste pomáhali zakladať a dnes vediete jeho redakciu. Môžete nám stručne priblížiť genézu ocenení? Aké krajiny hostia CIJ Awards?

Ocenenia CIJ Awards vznikli v snahe utužiť realitnú komunitu a prepojiť jej členov. Vyhlásovanie cien je večer vyhradený pre oslavu ich úspechov a tvrdej práce. V súčasnosti majú CIJ Awards zastúpenie v Poľsku, Českej republike, Maďarsku, Rumunsku, Srbsku a, pravdaže, aj na Slovensku.

Ľudí, ktorí nie sú z brandže, bude iste zaujímať pohľad do zákulisia ocenení. Ako prebieha výberový proces?

Kladíme veľký dôraz na vytvorenie férového a transparentného systému pri výbere ľudí, ktorí budú mať právomoc rozhodovať o ocenených projektoch. Naším riešením je dvojúrovňový systém hlasovania. Na prvej úrovni je porota zložená z rešpektovaných profesionálov s rozličnými špecializáciami. Porotcovia spoločne absolvujú diskusie, ktorých predmetom je hodnotenie nominovaných projektov. Dbáme na to, aby boli členovia poroty každoročne obmieňaní. Zároveň, otvárame hlasovanie aj pre vybraný počet čitateľov CIJ z každého sektoru, a to nám pomáha rozšíriť hlasovanie o ďalšie expertné názory.

Pozrime sa bližšie na kategóriu Najlepšie rezidenčné developmenty. Aký je váš pohľad na súčasné či nastávajúce trendy v tomto segmente?

Keď sa začali stavať prvé novodobé rezidenčné projekty, dôraz zvykol byť kladený na kvantitu. S tým, ako trh postupne dozrieva, sa však zvyšuje aj level kvality. Ironicky, pomohla tomu aj posledná finančná kríza z roku 2008 tým, že preriedila trh developerov na Slovensku. Ustáli ju tí, ktorí pochopili, že musia počúvať prania svojich klientov a ich čoraz sofistikovanejší vkus a meniace sa potreby.

Čo vy osobne považujete za kľúčové faktory vydareného rezidenčného developmentu?

Najlepšie projekty sú tie, ktoré reflektujú víziu developerov a je za nimi cítiť podriadenosť kvalitnému dizajnu aj konštrukcii. Kľúčovou je takisto správna lokalita, pretože ľudia chcú bývať v kultivovaných štvrtiach, ktoré sú populárne a majú dobrú infraštruktúru. Projekty by zároveň mali byť impulzom na zveľadenie danej lokality a jej vylepšenie v určitých smeroch.

Nosnou témou projektu Čerešne fine living od ITB Development, ktorému aktuálne patrí titul Najlepší rezidenčný development, je komunita. Čo myslíte, prečo sa práve tento pojem tak často skloňuje v súčasných developerských projektoch?

Je to trend, ktorý dnes registrujeme vo všetkých oblastiach života. Ľudia chcú bývať v podobnom prostredí. Túžia nájsť miesto, kde budú mať toľko súkromia, koľko požadujú, no zároveň chcú zažiť harmonické spolunažívanie s ľuďmi prebývajúcimi v okolí. Developmenty, ktoré tieto potreby vedľa naplniť, pomáhajú ich obyvateľom rozšíriť zónu komfortu za prah ich vchodových dverí. Je zjavné, že Čerešne fine living sú projektom, ktorému sa práve toto podarilo dosiahnuť a porota to ocenila.

ITB Development, spoločnosť, ktorá stojí aj za oceneným projektom Čerešne fine living, má priamo vo svojich radoch architektonickú subdivíziu AŠL – Architekti Šebo Lichý. Nebýva to zvykom. Nazdávate sa, že biznismodel developerov a architektov „pod jednou strechou“ je riešením pre efektívnejšiu tímovú spoluprácu?

Nie som si istý, či by bol rovnaký model uplatniteľný všade. Na druhej strane, takýto typ úzkej spolupráce môže byť výhodou nielen pre samotných developerov a architektov, ale aj pre typ stavieb, ktoré z danej kolaborácie vzídu.

Rozpracovali dobrovoľnícky projekt pre ľudí s hendikepom

Dobrovoľníctvo bez limitov

Bez limitov, bez predsudkov, no nie bez cieľa či zmyslu. Aj tak by sme mohli stručne popísať netradičný projekt, ktorý prebieha v Centre rodiny na Bazovského. Dobrovoľníkmi sa tu stali dievčatá s hendikepom.

No limits je názov pre dobrovoľnícky projekt zameraný na sociálnu inklúziu, ktorý umožňuje znevýhodneným mladým ľuďom zapájať sa do dobrovoľníctva. Iniciátorkou je Terézia Paňková z Mladiinfo Slovensko, ktoré už v spolupráci s Centrom rodiny hostovalo jednu zahraničnú dobrovoľníčku.

Terézia sa dozvedela o novej možnosti programu cez Európsky zbor solidarity. Ten umožňuje mladým ľuďom do 30 rokov nielen vycestovať do zahraničia v rámci dobrovoľníctva, ale tiež poskytnúť priestor pre dobrovoľnícke aktivity ľuďom so špeciálnymi potrebami v domácom prostredí.

„Už v roku 2019 sme mali v spolupráci s Mladiinfo Slovensko rozbehnutý projekt dobrovoľníckej stáže, keď sme v našom komunitnom centre prijali dobrovoľníčku Naoir z francúzskeho ostrova Reunion. Jej stáž trvala rok, pričom Terka bola jej koordinátorkou,“ približuje začiatky riaditeľka Centra rodiny v Dúbravke Alžbeta Šporerová. „Debatovali sme aj o ďalších spoločných projektoch. Rozpracovali sme spolu projekt No limits zameraný na dobrovoľníkov zo Slovenska s určitým hendikepom – či už zdravotným alebo sociálnym. Mnohí majú obavy už len pri predstave tejto myšlienky, pre mňa osobne sú títo ľudia však rovnakí ako ostatní zdraví jedinci.“

Riaditeľka Centra rodiny pripomína, ako odlišne spoločnosť vníma ľudí s postihnutím, či už mentálnym alebo telesným, a aké sú možnosti zapájania sa do dobrovoľníckych aktivít pre ľudí s hendikepom obmedzené.

„V našom komunitnom centre máme už od svojho začiatku skúsenosti s hendikepovanými deťmi aj dospelými a vieme, že nás vedia obohatiť už len svojou prítomnosťou,“ hovorí. „Neustále nás prekvapujú svojimi spôsobmi prežívania rôznych situácií. Sú pre nás veľkým prínosom už len tým, že nám dovoľia byť súčasťou svojich životov.“

Projekt No limits bola však aj pre Centrum rodiny novou výzvou. Do projektu vybrali dve dievčatá - Janku a Zuzku. Janka má od narodenia detskú mozgovú obrnu a Zuzka je autistka. Obe dobrovoľníčky nastúpili na jeseň a pomaly sa začali zoznamovať s fungovaním centra, postupne sa aklimatizovali a stali sa súčasťou tímu.

„Bohužiaľ, súčasná situácia nám neumožňuje naplno realizovať všetky aktivity, ktoré sme si spoločne naplánovali, ale verím, že čoskoro sa situácia zlepší,“ dodáva Šporerová. „Dievčatá majú napriek tomu mnoho nových podnetov, nové prostredie, nový kolektív, novú činnosť, nových ľudí a dokonca i nové bývanie. Denne pripravujú kreatívne aktivity pre celú komunitu, ktoré budú, ako veríme, ďalším obohatením činnosti nášho komunitného centra.“

Jana Laskovská, lum

Vďaka projektu sa dokázala osamostatniť, odsťahovať od rodičov

Potrebuje prácu a trpezlivosť

Ako celý tento projekt vnímajú dievčatá, ktorým to umožnilo stať sa dobrovoľníkmi v Centre rodiny, sme sa opýtali Janky a Zuzky. Janka má od narodenia detskú mozgovú obrnu a Zuzka je autistka. Obe začali s dobrovoľníctvom na jeseň.

Ako ste sa dostali do komunitného centra a k projektu No Limits?

Janka: S možnosťou pôsobiť ako dobrovoľník ma oslovil kamarát, na ktorého sa s touto ponukou obrátila organizácia Mladiinfo Slovensko.

Zuzka: Informáciu som dostala z poradenského centra „Výpomoc so srdcom“.

Mali ste predtým skúsenosť s dobrovoľníctvom?

Janka: Nie, nikdy som však nevylučovala aj alternatívu, že by som bola v nejakej organizácii nápomocná vo forme dobrovoľníctva.

Zuzka: Áno, pracovala som ako dobrovoľníčka v Nadácii Pontis a v Bivio.

Aké boli vaše očakávania ?

Janka: Popravde, ani sama neviem. S ponukou pôsobiť ako dobrovoľníčka sa mi však život zmenil. Vďaka tejto možnosti som sa odsťahovala od rodičov a začala mi tak nová etapa v mojom živote. Tým, že som nemala žiadne očakávania, nie som sklamaná, práve naopak.

Zuzka: Očakávala som veci, ktoré som nikdy nerobila.

Čo je momentálne vašou náplňou v Centre rodiny?

Janka: Mojou náplňou sú administratívne práce, ale nebránim sa ani ďalším novým skúsenostiam, pokiaľ viem byť nápomocná, a ak to je v mojich možnostiach.

Zuzka: Mojou náplňou je pomáhať pri triedení nepredajného ovocia a zeleniny, ktoré dostávame z Tesca, a jeho spracovanie a zostavovanie zaujímavých receptov. A taktiež ručné práce.

Ako sa vám páči dobrovoľnícka stáž, prostredie a kolektív komunitného centra?

Janka: Najviac sa mi páči, že každý deň je iný a človek nezažíva stereotyp. Prostredie komunitného centra je veľmi pekné. Ponúka voľnočasové vyžitie či už v interiéri alebo v exteriéri centra. Aj keď som tam krátko, cítim sa tam veľmi dobre. Kolektív tvoria skvelí a veľmi milí ľudia. Ani som nečakala, že má tak príjmu medzi seba. Aj vďaka nim idem každé ráno s radosťou do centra.

Zuzka: Stáž sa mi veľmi páči, pretože sa tam učím nové veci. Prostredie i kolektív je super.

Myslíte si, že má význam pre ľudí so zdravotným hendikepom takáto aktivita?

Janka: Určite áno. Aj napriek nášmu hendikepu máme aj my čo spoločnosti ponúknuť. Z vlastnej skúsenosti môžem povedať, že mám dobrý pocit z práce, ktorú urobím, pretože aj moja troška prispeje k fungovaniu centra.

Zuzka: Jednoznačne má, pretože sa tam dejú zaujímavé veci. Je to ohromná príležitosť zapojiť sa do nejakej činnosti.

Čo by ste chceli zmeniť v prístupe zdravej komunity k hendikepovaným ľuďom ?

Janka: Určite to, aby nás ľudia nepodceňovali len preto, že sedíme na vozíku, prípadne máme iný hendikep. Či už v pracovnom prostredí alebo aj v inom prostredí, aby sa nás nebáli prijať medzi seba.

Zuzka: Potrebujeme viac pracovných príležitostí a trpezlivosť.

Ako sa vám páči Dúbravka, je priateľská k vozíčkarom?

Janka: Mestská časť sa mi páči tým, že tu nie až tak počuť ruch mesta. Je tu možnosť aj prechádzok. Aj v Dúbravke je čo zlepšovať - oprava chodníkov, zníženie nájazdov na chodníky. Už teraz sa teším na jar a leto, plánujem spoznať zákutia Dúbravky ešte viac.

Nechcela chodiť do školy priamo pod oknami

Dedina s 5 000 dostihovými koňmi

Najúspešnejšia slovenská dostihová jazdkyňa v histórii Katarína Barboríková (45) až do maturity žila v Dúbravke. Odvtedy pôsobí prevažne v zahraničí, jej rodičia však stále bývajú na Janka Alexyho.

Paradoxom je, že práve pre spomenutú adresu si Katka radšej vybrala Gymnázium na ulici Ladislava Sáru: „Bilíkovu sme mali pod oknami a mne sa nepáčilo, ako veľmi by som bola pod kontrolou. Naši napokon neboli proti. Možno aj preto, lebo v Karlovke žili moji starí rodičia z otcovej strany. Vždy som sa u nich zastavila na obed. Inak, otec je pôvodom z Hodruše-Hámrov, mama z Vištuku. Základku som vychodila na Batkovej a celé detstvo sme strávili pri 'polkruhu', kde je dnes amfiteáter.“

Cez Lamač a Marianku

V 80. rokoch bolo vzhľadom na dopravnú aj bezpečnostnú situáciu predstavitelnejšie, že dúbavské deti objavujúce svet sa zatúlali do Lamača. „Práve tak som sa ako osemročná dostala ku koňom. Išli sme s kamarátkou na prechádzku so psom a upútali nás na miestnom družstve. Po štyroch rokoch som odtiaľ 'prestúpila' do Marianky. Bola to osudová láska. Po ďalších štyroch rokoch som sa s trénerom Ľudovítom Véghom, ktorý sa venoval aj dostihom, dostala na hipodróm v Petržalke,“ rekapituje Barboríková, v minulosti okrem iného ošetrovatelka Orphee des Blins, hrdinky Veľkej pardubickej steeplechase 2012 – 2014.

V roku 1996 využila Katka priaznivú súhru okolností a začala pracovať pri koňoch vo viedenskom Freudenau. „Prvé víťazstvo som dosiahla hneď v tej sezóne so Sporting Startom. Mimochodom, vlni ma potešilo, keď som sa dozvedela, že ešte žije, hoci už mu ťahalo na tridsiatku, čo je pre koňa mimoriadny vek.“ O rok neskôr v rakúskej metropole nastúpila do učenia k trénerovi Stefanovi Bigusovi a stala sa profesionálkou.

Váha prestala poslúchať

Okrúhle 50. víťazstvo dosiahla Barboríková 13. októbra 2002 s Radhousom, bola prvou Slovenkou s nárokom na titul džokejka: „Radhouse bol mojím miláčikom. Vyhrala som s ním klasickú Veľkú jarnú cenu – Trial Stakes, ale aj dostihy v Merane pri stávkovom kurze 80. Žiaľ, päť dní pred Rakúskym derby, ktorého bol favoritom, si na tréningu zlomil nohu. Neviete si predstaviť ten môj nárek. Našťastie, nebola to otvorená fraktúra a podarilo sa zachrániť ho.“

Veľké úspechy Katka zaznamenala aj s Chutney Mary (Cena trojročných kobýl 2005 v Bratislave), Eagle Islandom, Killer Queen, Glam Rockom či Jubilantkou vo svojom majetku. Okrem Slovenska, Rakúska a Talianska jazdila aj v Nemecku, Česku, Maďarsku, Poľsku, Chorvátsku a Slovinsku. Dosiaľ nazbierala 98 víťazstiev, najčerstvejšie v máji 2015 v Hannoveri: „K tej stovke sa neupínam, samotné jazdenie dostihov ma už príliš neláka. Navyše, kedysi som aj s výstrojom navážila 53 kilogramov, zatiaľ čo v súčasnosti mám okolo 60 kíľ, čo značne redukuje možnosti. Po štyridsiatke ma váha akosi prestala poslúchať...“

Budúcnosť je otvorená

Katka pracuje od novembra 2019 aj so svojim životným partnerom Matejom Rigom, s ktorým sú spolu už 11 rokov, v anglickom Newmarkete. „Náš šéf James Tate pripravuje približne 110 koní, v celom tomto stredisku je ich dovedna až okolo 5 000. Každý deň začíname o pol siedmej a do jedenástej vypohybujeme po štyri kone. Popoludní ich ešte hodinu a pol čistíme a krmíme, podstielame im boxy. Víkendy robíme každý tretí.“

Barboríková a Rigo si pred štyrmi rokmi kúpili byt v Matejovom rodnom Šamoríne, ale predbežne neriešia, kedy sa usadia po rokoch putovania za príležitosťami (vrátane exotického Dubaja). Katka hovorí: „V Newmarkete sme pôvodne plánovali zostať iba tri mesiace, lenže vlni vo februári dva dni pred odletom kopol Maťa kôň. Musel podstúpiť operáciu oka a potom všetko skomplikovala korona. Na Slovensko sme sa naposledy dostali na mesiac od polovice augusta. Momentálne ponechávame našu budúcnosť otvorenú. Zostávať po návrate domov pri koňoch by nedávalo zmysel a na plánovanie niečoho úplne nového nie je teraz najvhodnejšie obdobie. Raz sa však vrátíme. Doma je doma.“

Miki Kočan ml.

Citát

Dôležité je nepodvádzať, hrať fair play, mať úctu k ľuďom, ktorých mám rada a tiež tvrdo trénovať. Týmto spôsobom chutí akékoľvek víťazstvo lepšie.

V živote sú dôležitejšie veci ako víťazstvá

Trénovala v dúbravských lesoch

Text: Jozef Petrovský

Športovci v minulom roku viac systematicky netrénovali, ako trénovali. A už vôbec nemohli súťažiť. Výnimku mali len štyri loptové športy, hokej a to len ich najvyššie súťaže. Bedminton medzi tieto športy nepatrí a aj preto sa hráči Dúbravského bedmintonového klubu (ďalej DBK) sa pripravovali každý po svojom. Mestská časť zatiaľ vyhlásila tri ročníky ankety Najúspešnejší športovec Dúbravky. Opora DBK Lucia Vojteková sa umiestnila vo všetkých troch ročníkoch medzi najlepšími. V roku 2017 bola vyhlásená za talent roka, o rok neskôr sa v hlavnej kategórii umiestnila na druhom mieste a za rok 2019 bola najlepším športovcom Dúbravky. Ako vyzeral rok 2020 z jej pohľadu a čo by chcela dosiahnuť v tom roku, sme hovorili práve s 19-ročnou slovenskou reprezentantkou, študentkou 1. ročníka Ekonomickej univerzity v Bratislave LUCIOU VOJTEKOVOU.

Prečo si sa rozhodla pre bedminton a nie pre iný šport?

K bedmintonu ma priviedli rodičia, keď som mala osem rokov. Nemám rada kontaktné športy, a preto sme hľadali niečo iné. Za školu som hrala aj volejbal a florbal. Po prvých tréningoch mi bedminton veľmi učaroval. Je to veľmi dynamická hra, kde je množstvo úderových variácií a to ma na tom najviac lákalo. Navyše sme tam boli veľká a dobrá partia kamarátov. S mnohými sa stále stretávame, aj keď už veľa z nich súťažne nehráva.

Začínala si v Spojoch, prestúpila do Dúbravského bedmintonového klubu (DBK). Prečo?

Spoje Bratislava sú jeden z najväčších a najúspešnejších bedmintonových klubov na Slovensku. Klub vznikol pred 52 rokmi a celé to začal pán Filip Guldan. To bol aj môj prvý tréner a on presvedčil mňa a mojich rodičov, aby som sa venovala systematicky bedmintonu, začo sa mu chcem veľmi poďakovať. Písal sa rok 2009, keď som prvýkrát bola na turnaji. Bol to mikulášsky turnaj. Je zaujímavé, že to bol prvý turnaj, na ktorom hrala aj moja momentálna partnerka v štvorhre Betka Peruňská. Asi to bol osud. Do DBK som prestúpila v roku 2016 preto, lebo mi tu klub vytvoril skvelé podmienky na trénovanie a je tu skvelá partia ľudí. V tomto klube som urobila naozaj veľký pokrok v mojej kariére, za čo som vďačná všetkým ľuďom z klubu, a všetkým hráčom a trénerom, ktorí mi pomáhali.

DBK od svojho vzniku skoro každý rok postupoval a až sa prebojoval do najvyššej súťaže. Postupu sa klub vzdal a ostal v druhej lige. Neľutuješ, že ste nevyužili možnosť hrať prvú ligu?

Neľutujem. V živote sú aj dôležitejšie veci ako víťazstvá. Priateľstvá sú na celý život a tu mám veľa priateľov, ktorých by som nevymenila za žiadne víťazstvo. Rodičia ma vždy viedli k tomu, aby som si vážila ľudí, ktorým na mne záleží, a že žiadne víťazstvo nestojí za to, ak by som ho dosiahla za každú cenu. Dôležité je nepodvádzať, hrať fair play, mať úctu k ľuďom, ktorých mám rada a tiež tvrdo trénovať. Týmto spôsobom chutí akékoľvek víťazstvo lepšie.

Ako si sa v minulom roku pripravovala, keď si v určitých obdobiach zrejme nemohla ani trénovať?

Pripravovala som sa hlavne po kondičnej stránke, na ktorú som až toľko času nemala, keď nebola pandémia. Takže ma táto situácia vlastne posunula ďalej v kariére. Ale aby som to dokončila, tréning prebiehal hlavne v krásnych dúbravských lesoch, keďže bývam v starej časti Dúbravky. Trénovala som teda najmä kondíciu a výbušnosť. V týchto kopcoch sú na to ideálne podmienky. A kúsok od domu mám schody, ktoré vedú ku Kostolu sv. Kozmu a Damiána a tie som tiež nespočetne veľa krát vybehla. Takáto príprava ma posunula opäť o kúsok ďalej. A musím povedať, že som rada, že bývam v tejto mestskej časti.

Všetci veríme, že sa neskôr súťaže rozbehnú. Čo by si chcela v tomto roku dosiahnuť v klube a v reprezentácii?

Cieľ je zúčastniť sa všetkých slovenských turnajov v mojich kategóriách, ktoré sú ženská štvorhra a miešaný mix. Ciele si tento rok nekladím vysoké, lebo neviem, ako na tom budem s technikou a zohratosťou s mojimi partnermi. Navyše Betka, moja partnerka v štvorhre, je momentálne zranená. S reprezentáciou je to trochu horšie, lebo nemám tak veľa času na prípravu, ako by som chcela. Ako som už spomínala, začala som chodiť na vysokú školu a zatiaľ mi to zaberá veľa času.

Bez podpory rodiny by to zrejme ani v tvojom prípade nešlo.

Pochopiteľne. Ako u väčšiny športovcov na Slovensku, najväčším sponzorom a podporovateľom sú rodičia a vôbec celá rodina. Každý člen rodiny občas prispeje finančnou čiastkou a potešia ma aj povzbudzujúce slová. Všetkým sa chcem touto cestou poďakovať. Patrí im vďaka za to, že môžem robiť, čo ma naplňa a robí šťastnou.

Ako si spomínaš na svoj prvý európsky seniorský šampionát?

Prechod od juniorov k seniorom je ozaj veľmi veľký skok. Na tento šampionát mám zmiešané spomienky. Na jednej strane obrovská radosť a zadosťučinenie a super partia ľudí. Prešlo nás tam viac z kategórie juniorov, čo bolo super. Starší hráči nás prijali hneď medzi seba, čo nám všetkým veľmi padlo vhod, lebo sme sa necítili pod obrovským tlakom. Toto začlenenie sa do tímu bolo veľmi príjemné. Starší hráči nám mladším pomáhali po všetkých stránkach od psychickej podpory, ktorú som veľmi potrebovala až po drobnosti a cenné rady. Na druhej strane som bola doslova šokovaná, aký obrovský herný a taktický rozdiel je medzi juniormi a seniormi. Konkrétne mne sa nepodarilo vyhrať ani jeden zápas, v ktorom som nastúpila. Túto skutočnosť som veľmi ťažko znášala, lebo som chcela byť prínosom pre slovenský tím. Vďaka trénerom som pochopila, že to chce iba čas a tvrdý tréning. A ak to ako hráčka budem ochotná investovať, tak sa dostavia aj výsledky. Pre mňa osobne je to obrovská výzva a tie mám rada. A do budúcnosti dúfam, že sa mi podarí robiť dobré meno Slovensku a aj našej mestskej časti.

Je naďalej tvojím športovým vzorom Peter Sagan? Máš stále sen štartovať na olympiáde?

Peter je veľký bojovník, ktorý sa len tak ľahko nevzdáva. Aj keď ho veľa ľudí odpisuje, on bojuje a robí ďalej to, čo má rád. Keby som dosiahla čo i len malý kúsok z toho čo on, bola by som veľmi šťastná. Čo sa týka olympiády, to je veľmi ťažké a už som vytriezvela z toho sna. Na to by akýkoľvek športovec na Slovensku potreboval silného sponzora, aby sa mohol zúčastniť na veľa svetových podujatiach. Navyše som začala chodiť na vysokú školu, ktorá pre mňa znamená veľa, lebo na Slovensku sa bedmintonom asi v budúcnosti neužívím.

Máš za sebou prvý semester na vysokej škole. Ako to hodnotíš?

Áno. úspešne mám za sebou prvý semester na Ekonomickej univerzite v Bratislave. Je to opäť veľký skok v mojom živote. Zo začiatku to bolo veľmi ťažké a učenie mi zabralo veľa času. Oplatilo sa mi to, lebo všetky skúšky som zvládla. Dištančné vyučovanie je veľmi špecifické, ale chápem, že v tejto dobe sa to inak ani nedá. Nakoniec som veľmi rada za dištančnú výuku, ktorá mi zatiaľ vyhovuje kvôli času na cestovanie, ktorý ušetším a tým pádom sa môžem venovať viac tréningom.

Semančík: Šimon Groch to dotiahne v hokeji veľmi ďaleko

Nezabúda, odkiaľ vyšiel

Text: Jozef Petrovský

Slovensko je už tradične účastníkom majstrovstiev sveta v hokeji hráčov do 20 rokov. Šampionát sa na prelome rokov 2020 a 2021 uskutočnil v kanadskom Edmontone. V tejto mimoriadnej situácii sa aj mimoriadne tvorila záverečná nominácia na šampionát. Situáciu trénerom skomplikovalo aj zredukovanie počtu prípravných duelov, a tak všetci hráči nedostali priestor ukázať svoju aktuálnu hokejovú formu.

Upravené pravidlá a nariadenia IIHF umožňovali mať v príprave priamo už v dejisku samotných majstrovstiev sveta o päť hráčov viac. Pri odovzdaní záverečnej nominácie musela päťica Slovákov Edмонтон opustiť. Medzi týmito hráčmi, ktorým unikla konečná nominácia o vlások, bol aj odchovanec dúb-ravského hokeja Šimon Groch. Šimon sa prebojoval do širšej nominácie na majstrovstvá sveta 20-roč-ných hokejistov ešte len ako sedemnásťročný.

Odchovanec HOBY

Šimon hrával niekoľko rokov v dúb-ravskom hokejovom klube HOBA a v sezóne 2017/2018 prejavil o neho záujem český extraligový dorastenecký klub TSK Technika Brno, kam aj prestúpil. V hľadáčku ho mali už skôr aj reprezentační tréneri SR U15 a pozvali Šimona na úvodné regionálne výbery. V de-cembri 2017 bol tento šikovný ľavý obranca nominovaný na medzinárodný turnaj SR U15 o Pohár oslo-boditeľov mesta Poprad. Pozvánka do reprezentácie prišla aj na aprílový medzinárodný turnaj v Jihlave.

V sezóne 2018/2019 pokračoval v najvyššej českej dorasteneckej súťaži v drese TSK Technika Brno, v ktorej odohral 32 zápasov, strelil deväť gólov a zaznamenal desať asistencií. To ho na začiatku sezóny opäť potešila nominácia trénerov SR U16 a v mesiaci jún absolvoval Hokejové leto Altis v Námestove.

V júli bol povolaný z pozície náhradníka do o rok vyššej kategórie SR U17 a opäť si to Šimon namieril do Námestova, kde absolvoval hokejové leto Altis. V auguste 2018 sa zúčastnil na Turnaji 4 krajín v Salz-burgu v drese SR U16.

V novembri sa objavil v drese SR U17 v základnej zostave na Turnaji 4 krajín vo Füsene. Bol nomino-vaný ako jediný obranca z ročníka 2003. Pozvánka Šimona neobišla ani na najkvalitnejší turnaj sezóny 2018/2019. Opäť v drese SR U17 a bol to Turnaj 4 krajín v Plymouthe (USA), kde bol naším najmladším hráčom. Začiatkom roka 2019 sa zúčastnil na výcvikovom tábore SR U16 v Skalici, kde odohrali aj dva prípravné zápasy proti rovesníkom z Česka.

Doteraz najväčšia športová akcia

Vo februári 2019 sa uskutočnil XIII. Zimný európsky festival mládeže EYOF v Sarajeve. Šimon bol no-minovaný do družstva SR U17 ako jediný z ročníka 2003. Účasť na tomto turnaji bola zatiaľ Šimonova najväčšia športová akcia v živote. Na úvodnom ceremoniáli sa zúčastnilo viac ako 10-tisíc divákov.

V marci opäť absolvoval výcvikový tábor SR U16 v Skalici, kde naši mladíci odohrali dve prípravné stretnutia s rovesníkmi z Česka. Druhé stretnutie vyhrali naši mladí hokejisti, čo sa im predtým už päť rokov nepodarilo.

V sezóne 2019/2020 už Šimon obliekol dres HC Olomouc. V súťaži U20 DHL Super Cup odohral 23 zápasov, strelil v nich dva góly a na rovnaký počet prihrál. V tom istom drese ale v U17 v Extralige dorastu odohral šesť zápasov, v ktorých strelil jeden gól. V máji 2019 opäť prišla pozvánka SR U17 na Hokejové leto Altis a následne aj v júli 2019 na prípravný kemp na turnaj Hlinka Gretzky Cup pre ročníky hráčov narodenia 2002. Šimon sa ukázal vo veľmi dobrom svetle a tréneri ho nominovali aj na samotný turnaj.

V septembri 2019 bol Šimon účastníkom prípravného kempu SR U17, ktorého súčasťou boli aj dve prípravné stretnutia proti Česku. V decembri 2019 prišla pozvánka SR U18 na medzištátny turnaj v Zuchwile. V drese SRU18 presvedčil trénerov o svojej výkonnosti a vo februári 2020 prišla nominácia na medzinárodný Turnaj Vladimíra Dzurilla v Piešťanoch. Ako je už známe, z dôvodu celosvetovej pandémie boli zrušené v tomto čase MS U18, ktoré sa mali uskutočniť v Spišskej Novej Vsi.

V sezóne 2020/2021 si Šimon Groch obliekal stále dres HC Olomouc. V lige akadémií CZ U20 odohral osem zápasov, strelil jeden gól a zaznamenal štyri asistencie. V októbri 2020 sa uskutočnil prvý odhad NHL Central Scouting 2021, kam sa dostali traja slovenskí hokejisti Myklucha, Bačo a Šimon Groch.

V januári 2021 prišla Šimonovi pozvánka do projektu SR18, v ktorom okrem prípravy a prípravných stretnutí proti rovesníkom z Česka odohral stretnutia proti tímom zo SHL. 22. januára 2021 sa konal druhý odhad na draft NHL Central Scouting 2021, kde boli slovenskí mladíci Bačo, Bečár, Groch a Jedlička.

Veľmi bohatý a nahustený program v príprave mladého hokejistu. Šimon Groch bude mať 10. marca osemnásť rokov a napriek tak mladému veku už vďaka svojím výkonom nazbieral veľmi veľa skúseností. Ak mu bude slúžiť zdravie, budú sa mu vyhýbať zranenia, má veľké predpoklady to vo svojej hokejovej kariére dotiahnuť veľmi ďaleko.

Talent, skromnosť, pevná vôľa

Ako hodnotí Šimona jeho súčasný tréner SR U18 Ivan Feneš? „Šimon prešiel všetkými mládežníckymi kategóriami, dlhodobo vykazuje stabilnú formu, preto je pravidelne súčasťou mládežníckych reprezentácií. O jeho charakterových a výkonnostných vlastnostiach hovorí fakt, že sa stal kapitánom osemnástky.“

Športový riaditeľ HOBY Bratislava Branislav Semančík o Šimonovi povedal: „Groch patril u nás k lepšej skupine hráčov. Okrem talentu má aj pevnú vôľu a veľmi na sebe pracuje. Je to skromný chlapec, ktorého veľmi podporuje a pomáha mu aj rodinné zázemie. Šimon je stále v kontakte s našimi hráčmi. Ak je doma, stále sa spolu aj stretávajú. V lete absolvoval niektoré tréningy aj s naším dorastom. Som tomu veľmi rád, lebo Šimonova účasť vytvorí pritom u nás to pravé športové prostredie a chlapci majú možnosť vidieť, že ak na sebe pracujú, tak majú možnosť to dotiahnuť ďaleko a naplniť si svoje sny. Určite budeme Šimona ďalej sledovať a tešiť sa z jeho úspechov. Všetci mu v klube držíme palce.“

Vynáška

„O charakterových a výkonnostných vlastnostiach Šimona Grocha hovorí fakt, že sa stal kapitánom SR U18.“

Ivan Feneš, tréner hokejistov SR U18